

T. S. ELIOT

ΤΕΣΣΕΡΑ ΚΟΥΑΡΤΕΤΑ

Σε

Μετάφραση

Τάκη Κουφόπουλου

ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

BURNT NORTON	4
EAST COKER	13
THE DRY SALVAGES	25
LITTLE GIDDING	38
ΣΗΜΕΙΩΜΑ	51

τοῦ λόγου δ' ἐόντος ξυνοῦ ζώουσιν οἱ πολλοί
ὡς ἰδίαν ἔχοντες φρόνησιν. (DK 2)

ὁδὸς ἄνω κάτω μία καὶ αὐτή (DK 60)

(Herakleitos: Diels-Kranz *DIE FRAGMENTE DER VORSOKRATIKER*)

BURNT NORTON

BURNT NORTON

I

Time present and time past
 Are both perhaps present in time future,
 And time future contained in time past.
 If all time is eternally present
 All time is unredeemable.
 What might have been is an abstraction
 Remaining a perpetual possibility
 Only in a world of speculation.
 What might have been and what has been
 Point to one end, which is always present.
 Footfalls echo in the memory
 Down the passage which we did not take
 Towards the door we never opened
 Into the rose-garden. My words echo
 Thus, in your mind.

But to what purpose

Disturbing the dust on a bowl of rose-leaves
 I do not know.

Other echoes

Inhabit the garden. Shall we follow?
 Quick, said the bird, find them, find them,
 Round the corner. Through the first gate,
 Into our first world, shall we follow
 The deception of the thrush? Into our first world.
 There they were, dignified, invisible,
 Moving without pressure, over the dead leaves,

20

I

Χρόνος παρών και χρόνος παρελθών
 Είναι ίσως και οι δυο παρόντες στον χρόνο τον μέλλοντα,
 Και ο μέλλον χρόνος περιέχεται στον παρελθόντα χρόνο.
 Αν όλος ο χρόνος είναι αιώνια παρών
 Όλος ο χρόνος παραμένει ανεξαργύρωτος.
 Ό,τι θα μπορούσε να ήταν είναι μια αφαίρεση
 Που παραμένει αέναη δυνατότητα
 Μόνο σε έναν κόσμο εικασιών.
 Ό,τι θα μπορούσε να ήταν και ό,τι ήταν
 Τείνουν προς ένα τέλος, που είναι πάντοτε παρόν.
 Βήματα αντηχούν στη μνήμη
 Στο μήκος του διαδρόμου που δεν πήραμε
 Βλέποντας προς την πόρτα που δεν ανοίξαμε ποτέ
 Στον ροδόκηπο. Έτσι, τα λόγια μου
 αντηχούνε στο μυαλό σου.

Όμως για ποιο σκοπό

Να ταραχτεί η σκόνη στο κύπελλο με τα ροδόφυλλα
 Δεν ξέρω.

Άλλες αντηχήσεις

Κατοικούν στον κήπο. Θα ακολουθήσουμε;
 Γρήγορα, είπε το πουλί, βρείτε τους, βρείτε τους,
 Εδώ κοντά. Μέσα απ' την πρώτη πύλη,
 Στον πρώτο κόσμο μας, θα ακολουθήσουμε
 Την εξαπάτηση της τσίγλας; Στον πρώτο κόσμο μας.
 Εκεί βρισκόντουσαν, αρχοντικοί, αόρατοι,
 Κινούνταν χωρίς βία, πάνω από τα πεθαμένα φύλλα,

In the autumn heat, through the vibrant air,
And the bird called, in response to
The unheard music hidden in the shrubbery,
And the unseen eyebeam crossed, for the roses
Had the look of flowers that are looked at.
There they were as our guests, accepted and accepting.
So we moved, and they, in a formal pattern,
Along the empty alley, into the box circle,
To look down into the drained pool.
Dry the pool, dry concrete, brown edged,
And the pool was filled with water out of sunlight,
And the lotos rose, quietly, quietly,
The surface glittered out of heart of light,
And they were behind us, reflected in the pool.
Then a cloud passed, and the pool was empty.
Go, said the bird, for the leaves were full of children,
Hidden excitedly, containing laughter.
Go, go, go, said the bird: human kind
Cannot bear very much reality.
Time past and time future
What might have been and what has been
Point to one end, which is always present.

II

Garlic and sapphires in the mud
Clot the bedded axle-tree.

Στη ζέστη του φθινόπωρου, μέσα από τον ταλαντευόμενο αέρα,
Και το πουλί ελάλησε, απαντώντας
Στην μουσική που δεν ακούστηκε, κρυμμένη μες τους θάμνους,
Και οι αθέατες ακτίνες των ματιών διασταυρώθηκαν, γιατί τα ρόδα
Είχαν την όψη λουλουδιών που τα κοιτάζουν.
Εκεί βρισκόντουσαν ως καλεσμένοι μας, αποδεκτοί και
αποδεχόμενοι.
Έτσι κινήσαμε, κι αυτοί, σε ένα σχέδιο τυπικό,
Στο μήκος της κενής αλέας, προς τον κύκλο των πυξαριών,
Να δούμε την μικρή αποστραγγισμένη λίμνη.
Ξερή η λίμνη, ξερό και το σκυρόδεμα, στις άκρες καφετί,
Και η λίμνη γέμισε νερό από το φως του ήλιου,
Και ο λωτός εγέρθηκε, ήσυχα, ήσυχα,
Η επιφάνεια λαμποκόπησε απ' την καρδιά του ηλιόφωτος,
Και εκείνοι, στη λίμνη ανακλώμενοι, ήταν πίσω μας.
Τότε πέρασε ένα σύννεφο, και η λίμνη άδειασε.
Φύγετε, είπε το πουλί, γιατί τα φύλλα ήσαν παιδιά γεμάτα,
Κρυμμένα παράφορα, το γέλιο περιορίζοντας.
Φύγετε, φύγετε, φύγετε, είπε το πουλί: το ανθρώπινο είδος
Αδυνατεί ν' αντέξει πολλή πραγματικότητα.
Χρόνος παρελθόν και χρόνος μέλλον
Ό,τι θα μπορούσε να ήταν και ό,τι ήταν
Τείνουν προς ένα τέλος, που είναι πάντοτε παρόν.

II

Σκόρδα και ζαφείρια μες στη λάσπη
Σβώλος στον χωμένο άξονα.

The trilling wire in the blood
Sings below inveterate scars
Appeasing long forgotten wars.
The dance along the artery
The circulation of the lymph
Are figured in the drift of stars
Ascend to summer in the tree
We move above the moving tree
In light upon the figured leaf
And hear upon the sodden floor
Below, the boarhound and the boar
Pursue their pattern as before
But reconciled among the stars.

At the still point of the turning world. Neither flesh nor
fleshless;
Neither from nor towards; at the still point, there the dance is,
But neither arrest nor movement. And do not call it fixity,
Where past and future are gathered. Neither movement from nor
towards,
Neither ascent nor decline. Except for the point, the still
point,
There would be no dance, and there is only the dance.
I can only say, there we have been: but I cannot say
where.
And I cannot say, how long, for that is to place it in
time.

60

Το σύρμα ταλαντεύεται στο αίμα
τραγουδά κάτω από αμετανόητες ουλές
καταπραΰνοντας πολέμους ξεχασμένους από καιρό.
Ο χορός στης αρτηρίας το μήκος
Της λύμφης η κυκλοφορία
Εικονίζονται στον άστρων την μετατόπιση
Το καλοκαίρι ανεβαίνοντας στο δέντρο
Κινούμαστε πάνω από το δέντρο που κινείται
Στο φως επάνω στο ζωγραφισμένο φύλλο
Και ακούμε κάτω μας, πάνω στο μουσκεμένο πάτωμα
Τον κάπρο και το κυνηγόσκυλο
Ν' ακολουθούν το σχέδιό τους όπως πριν
Μα συμφιλιωμένοι ανάμεσα στα άστρα.

Στο ακίνητο σημείο του κόσμου γυρίζει. Ούτε σάρκα
ούτε μη σάρκα*
Ούτε από ούτε προς* στο ακίνητο σημείο, εκεί είναι ο χορός,
Αλλά ούτε στάση ούτε κίνηση. Και μην την ονομάζεις
σταθερότητα,
Εκεί που παρελθόν και μέλλον συγκεντρώνονται. Ούτε κίνηση από
ούτε προς,
Ούτε άνοδος ούτε παρακμή. Εκτός απ' το σημείο, το ακίνητο
σημείο,
Εκεί χορός δεν θα υπήρχε, και εκεί μόνο χορός υπάρχει.
Μόνο μπορώ να πω, *εκεί* υπήρξαμε: μα δεν μπορώ να πω πού.
Και δεν μπορώ να πω, για πόσο, γιατί αυτό σημαίνει να
ορίσω χρόνο.

The inner freedom from the practical desire,
The release from action and suffering, release from the
inner
And the outer compulsion, yet surrounded
By a grace of sense, a white light still and
moving,
Erhebung without motion, concentration
Without elimination, both a new world
And the old made explicit, understood
In the completion of its partial ecstasy,
The resolution of its partial horror.
Yet the enchainment of past and future
Woven in the weakness of the changing body,
Protects mankind from heaven and damnation
Which flesh cannot endure.

Time past and time future

Allow but a little consciousness.
To be conscious is not to be in time
But only in time can the moment in
the rose-garden,
The moment in the arbour where the rain beat,
The moment in the draughty church at smokefall
Be remembered; involved with past and future.
Only through time time is conquered.

80

Η εσωτερική ελευθερία απ' την επιθυμία την πρακτική,
Η απαλλαγή από πράξη και δεινά, απαλλαγή από εσωτερικό
Και εξωτερικό αναγκασμό, ακόμη κυκλωμένες
Από μια χάρη αίσθησης, ένα λευκό φως κινούμενο και
ακίνητο

Erhebung χωρίς κίνηση, συγκέντρωση
Χωρίς απαλοιφή, κι δυο ένας καινούργιος κόσμος
και ο παλιός σαφής, καταληπτός
στην ολοκλήρωση της μερικής του έκστασης,
Την λύση του μερικού του τρόμου.
Όμως το αλυσοδέσιμο του παρελθόντος και του μέλλοντος
Που υφάνθηκε μες στην αδυναμία του σώματος που αλλάζει,
Φυλάει τον άνθρωπο από την καταδίκη και τον ουρανό
Που η σάρκα δεν μπορεί ν' αντέξει.

Χρόνος παρελθόν και χρόνος μέλλον

Σου επιτρέπουν αλλά λίγη επίγνωση.
Το να έχεις επίγνωση δεν σημαίνει ότι είσαι μες το χρόνο
Αλλά μόνο μες τον χρόνο μπορείς να θυμηθείς, εκείνη τη στιγμή
μες στον ροδόκηπο,
Εκείνη στη κληματαριά που την χτυπάει η βροχή,
Εκείνη τη στιγμή στην εκκλησία που ανεμοδέρνεται όταν
κατακαθίζει η καπνιά*
Μπλεγμένος με το παρελθόν και μέλλον.
Μόνο μέσα απ' το χρόνο κατακτάται ο χρόνος.

III

Here is a place of disaffection
 Time before and time after
 In a dim light: neither daylight
 Investing form with lucid stillness
 Turning shadow into transient beauty
 With slow rotation suggesting permanence
 Nor darkness to purify the soul
 Emptying the sensual with deprivation
 Cleansing affection from the temporal.
 Neither plenitude nor vacancy. Only a flicker
 Over the strained time-ridden faces
 Distracted from distraction by distraction
 Filled with fancies and empty of meaning
 Tumid apathy with no concentration
 Men and bits of paper, whirled by the cold wind
 That blows before and after time,
 Wind in and out of unwholesome lungs
 Time before and time after.
 Eructation of unhealthy souls
 Into the faded air, the torpid
 Driven on the wind that sweeps the gloomy
 hills of London,
 Hampstead and Clerkenwell, Campden
 and Putney,
 Highgate, Primrose and Ludgate. Not here
 Not here the darkness, in this twittering world.

100

III

Εδώ είναι ένας τόπος δυσφορίας
 Χρόνος πριν και χρόνος έπειτα
 Σε αγνόφωτο: ούτε της μέρας φως
 Που περιβάλλει τη μορφή με φωτεινή ακινησία
 Τρέποντας τη σκιά σε πρόσκαιρη ομορφιά
 Με αργή περιστροφή υπονοώντας μονιμότητα
 Ούτε σκοτάδι να εξαγνίζει την ψυχή
 Αδειάζοντας την ηδυπάθεια με στέρηση
 Ξεπλένοντας από το πρόσκαιρο την στοργή.
 Ούτε κενότητα ούτε πληρότητα. Μόνο ένα τρεμόφωτο
 Πάνω σε παραμορφωμένα πρόσωπα τυραννισμένα απ' το
 χρόνο
 Αφηρημένα απ' την αφαίρεση δια της αφαίρεσης
 Γεμάτα φαντασιώσεις και κενά από νόημα
 Διογκωμένη απάθεια χωρίς αυτοσυγκέντρωση
 Άνθρωποι και κομμάτια χαρτιού, να στροβιλίζονται από τον
 κρύο άνεμο
 Που φυσάει πριν και μετά τον χρόνο,
 Άνεμος μέσα έξω από αρρωστημένους πνεύμονες
 Χρόνος πριν χρόνος μετά.
 Ρέψιμο νοσηρών ψυχών
 Μες στον εξασθενημένο αέρα, οι αποχαυνωμένοι
 Σερνόμενοι από τον άνεμο εκείνον που σαρώνει τους λόφους
 του Λονδίνου τους μουντούς,
 Χάμστεντ και Κλάρκενγουελ, Κάμπντεν και Πάτνεϋ,
 Χάιγκετ, Πρίμροουζ και Λάντγκεϊτ. Όχι εδώ
 Όχι σκοτάδι εδώ, στον κόσμο αυτόν που τιτιβίζει.

Descend lower, descend only
Into the world of perpetual solitude,
World not world, but that which is not world,
Internal darkness, deprivation
And destitution of all property,
Desiccation of the world of sense,
Evacuation of the world of fancy,
Inoperancy of the world of spirit;
This is the one way, and the other
Is the same, not in movement
But abstention from movement; while the world moves
In appetency, on its metalled ways
Of time past and time future.

120

IV

Time and the bell have buried the day,
The black cloud carries the sun away.
Will the sunflower turn to us, will the clematis
Stray down, bend to us, tendrils
and spray
Clutch and cling?

Chill
Fingers of yew be curled
Down on us? After the kingfisher's wing

Κατέβα χαμηλότερα, κατέβα μόνο
Στον κόσμο της αέναης μοναξιάς,
Κόσμο όχι κόσμο, αλλά εκείνο που δεν είναι κόσμος,
Σκοτάδι εσωτερικό, αποστέρηση
Και απώλεια της κάθε κυριότητας,
Αποξήρανση του κόσμου της αίσθησης,
Εκκένωση του κόσμου της φαντασίας,
Αδράνεια του κόσμου του πνεύματος*
Αυτός είναι ο ένας δρόμος, κι ο άλλος
Είναι ο ίδιος, όχι σε κίνηση
Αλλά σε αποχή από κίνηση* ενώ κινείται ο κόσμος
Με λαχτάρα, επάνω στους μεταλλικούς του δρόμους
του παρελθόντος χρόνου και του μέλλοντος χρόνου.

IV

Ο χρόνος και η καμπάνα έθαψαν τη μέρα,
Το μαύρο σύννεφο φέρνει τον ήλιο μακριά.
Θα γυρίσει προς το μέρος μας το ηλιοτρόπιο, η κληματίδα
Γυρνώντας προς τα κάτω, θα έρθει προς εμάς, το
ακροβλάσταρο και το κλαδάκι
Θα πιαστούν θα κρατηθούν σφιχτά;

Παγωμάρα
Τα δάχτυλα του έλατου θα τυλιχτούν
Κάτω σ' εμάς; Αφού της αλκύννας το φτερό

Has answered light to light, and is silent,
the light is still
At the still point of the turning world.

V

Words move, music moves
Only in time; but that which is only living
Can only die. Words, after speech, reach
Into the silence. Only by the form, the pattern,
Can words or music reach
The stillness, as a Chinese jar still
Moves perpetually in its stillness.
Not the stillness of the violin, while the note lasts,
Not that only, but the co-existence,
Or say that the end precedes the beginning,
And the end and the beginning were always there
Before the beginning and after the end.
And all is always now. Words strain,
Crack and sometimes break, under the burden,
Under the tension, slip, slide, perish,
Decay with imprecision, will not stay in place,
Will not stay still. Shrieking voices
Scolding, mocking, or merely chattering,
Always assail them. The Word in the desert
Is most attacked by voices of temptation,
The crying shadow in the funeral dance,
The loud lament of the disconsolate chimera.

Έχει αποκριθεί στο φως με φως, και είναι σιωπηλό,
Το φως είναι ακίνητο
Στο ακίνητο σημείο του κόσμου που γυρίζει.

V

Λέξεις κινούνται, μουσική κινείται
Μόνο μέσα στο χρόνο• αλλά μπορεί μονάχα να πεθάνει
Αυτό που μόνο ζει. Λέξεις, μετά την ομιλία,
Πλησιάζουν τη σιωπή. Μόνο μέσα απ' τη μορφή, το σχέδιο,
Μπορούν οι λέξεις ή η μουσική να πλησιάσουν
Την ακινησία, όπως ένα βάζο κινεζικό ακίνητο
Κινείται στην ακινησία του αέναα.
Όχι η ακινησία του βιολιού, όσο διαρκεί η νότα,
Όχι μόνο εκείνο, αλλά η συνύπαρξη,
Ή ας πούμε ότι το τέλος προηγείται της αρχής,
Και το τέλος και η αρχή βρίσκονταν πάντοτε εκεί
Πριν από την αρχή και έπειτα απ' το τέλος.
Και όλα πάντοτε είναι τώρα. Λέξεις παραμορφώνονται,
Κάποτε ρηγματώνονται και σπάζουν, απ το φορτίο,
Και την ένταση, παραπατούν, γλιστράνε, αφανίζονται,
Φθείρονται απ' την ανακρίβεια, δεν στέκονται στη θέση τους,
Δεν θα σταθούν ακίνητες. Φωνές στριγγλίζοντας
Επιτιμώντας, λοιδορώντας, ή απλά και μόνο φλυαρώντας,
Πάντοτε επιτίθενται εναντίον τους. Ο Λόγος μες στην έρημο
Προσβάλλεται περισσότερο από τις φωνές του πειρασμού,
Τη σκιά που κλαίει στον νεκρικό χορό,
Τον θορυβώδη θρήνο της απαρηγόρητης χίμαιρας.

The detail of the pattern is movement,
As in the figure of the ten stairs.
Desire itself is movement
Not in itself desirable;
Love is itself unmoving,
Only the cause and end of movement,
Timeless, and undesiring
Except in the aspect of time
Caught in the form of limitation
Between un-being and being.
Sudden in a shaft of sunlight
Even while the dust moves
There rises the hidden laughter
Of children in the foliage
Quick now, here, now, always—
Ridiculous the waste sad time
Stretching before and after.

160

Η λεπτομέρεια του σχεδίου είναι κίνηση,
Όπως και στην εικόνα των δέκα σκαλοπατιών.
Η επιθυμία η ίδια είναι κίνηση
Η ίδια όχι επιθυμητή*
Η ίδια η αγάπη είναι ακίνητη,
Μόνο η αιτία και το τέλος της κίνησης,
Άχρονη, και χωρίς επιθυμία
Μονάχα στην προοπτική του χρόνου
Αιχμάλωτη σε μια μορφή περιορισμού
Ανάμεσα στο είναι και μη είναι.
Ξαφνικά σε μια δέσμη ηλιόφωτος
Ενώ κινείται ακόμα η σκόνη
Πετάγεται το κρυμμένο γέλιο
Των παιδιών από την φυλλωσιά
Γρήγορο τώρα, εδώ, τώρα, πάντοτε—
Γελόιος ο σπαταλημένος άθλιος χρόνος
που ανακλαδίζεται πριν και μετά.

EAST COKER

EAST COKER

I

In my beginning is my end. In succession
 Houses rise and fall, crumble, are extended,
 Are removed, destroyed, restored, or in
 their place
 Is an open field, or a factory, or a
 by-pass.
 Old stone to new building, old timber to new fires,
 Old fires to ashes, and ashes to the earth
 Which is already flesh, fur and faeces,
 Bone of man and beast, cornstalk and leaf.
 Houses live and die: there is a time for
 building
 And a time for living and for generation
 And a time for the wind to break the loosened
 pane
 And to shake the wainscot where the field-mouse trots
 And to shake the tattered arras woven with a
 silent motto.

In my beginning is my end. Now the light falls
 Across the open field, leaving the deep
 lane
 Shuttered with branches, dark in the afternoon,
 Where you lean against a bank while a van passes,
 And the deep lane insists on the direction
 Into the village, in the electric heat

I

Στην αρχή μου είναι το τέλος μου. Διαδοχικά
 Σπίτια υψώνονται και πέφτουν, καταρρέουν, εκτείνονται,
 Μετακινούνται, καταστρέφονται, αποκαθίστανται, ή στη θέση
 τους
 Ένα ανοιχτό χωράφι, ή ένα εργοστάσιο, ή ένας δρόμος
 παρακαμπτήριος.
 Πέτρα παλιά σε νέο κτίριο, ξύλο παλιό σε νέες φωτιές,
 Παλιές φωτιές σε στάχτες, και στάχτες στο έδαφος
 Που είναι ήδη σάρκα, τρίχωμα και κόπρανα,
 Οστά ανθρώπου και θηρίου, καλαμποκάλαμο και φύλλο.
 Σπίτια ζουν και πεθαίνουν: υπάρχει ένας χρόνος για
 οικοδόμηση
 Και ένας χρόνος για ζωή και για γενιά
 Και ένας χρόνος για τον άνεμο να σπάσει το χαλαρωμέν
 τζάμι
 Να τραντάξει το σοβατεπί όπου καλπάζει ο αρουραίος
 Να τραντάξει τον κουρελιασμένο τάπητα του τοίχου που
 υφάνθηκε μ' ένα σιωπηλό ρητό.

Στην αρχή μου είναι το τέλος μου. Τώρα πέφτει το φως
 Στο ανοιχτό χωράφι απ' άκρη σ' άκρη, αφήνοντας βαθύ το
 μονοπάτι
 Να το σκιάζουνε κλαδιά, σκοτεινό το απόγευμα,
 Όπου γέρνεις στο πρανές όταν περνά η καμιονέτα,
 Και το βαθύ το μονοπάτι επιμένει στην κατεύθυνση
 Προς το χωριό, στη ζέστη την ηλεκτρική

Hypnotised. In a warm haze the sultry light
Is absorbed, not refracted, by grey stone.
The dahlias sleep in the empty silence.
Wait for the early owl.

20

In that open field
If you do not come too close, if you do not come too close,
On a summer midnight, you can hear the
music
Of the weak pipe and the little drum
And see them dancing around the
bonfire
The association of man and woman
In daunsinge, signifying matrimonie—
A dignified and commodious sacrament.
Two and two, necessarye coniunction,
Holding eche other by the hand or the arm
Whiche betokeneth concorde. Round and round the fire
Leaping through the flames, or joined in circles,
Rustically solemn or in rustic laughter
Lifting heavy feet in clumsy shoes,
Earth feet, loam feet, lifted in country
mirth
Mirth of those long since under earth
Nourishing the corn. Keeping time,
Keeping the rhythm in their dancing
As in their living in the living seasons
The time of the seasons and the constellations

Υπνωτισμένο. Σ' ένα ζεστό πούσι το αποπνικτικό φως
Είναι απορροφημένο, δεν διαθλάται, από την γκριζα πέτρα.
Κοιμούνται οι ντάλιες στην κενή σιωπή.
Περίμενε την πρόωμη κουκουβάγια.

Σ' εκείνο το ανοιχτό χωράφι
Εάν δεν έρθετε πολύ κοντά, εάν δεν έρθετε πολύ κοντά,
Σε κάποιο μεσονύχτι καλοκαιρινό, μπορείτε να ακούσετε την
μουσική
Του σιγανού αυλού και του μικρού ταμπούργλου
Και να τους δείτε να χορεύουν γύρω από την εορταστική
φωτιά
Η σχέση άντρα και γυναίκας
Σε χορό, που αυτό σημαίνει εις κοινωνίαν γάμου—
Αξιοπρεπές και προσιδιάζον μυστήριο
Δύο και δύο, αναγκαία συνοχή,
Κρατώντας ο ένα τον άλλον απ' το χέρι ή τον βραχίονα.
Τεκμήριον αρμονικής συμβίωσης. Γύρω γύρω απ' τη φωτιά
Διασχίζοντας τις φλόγες πηδηχτά, ή κάνοντας κύκλους,
Σοβαροί χωριάτικα ή χωριάτικα γελώντας
Σηκώνοντας πόδια βαριά σε χοντροπάπουτσα,
Γήινα πόδια, λασπωμένα πόδια, που σηκώνονται στο κέφι της
υπαίθρου
Κέφι εκείνων που από πολύ καιρό μέσα στο χώμα
Θρέφουνε το σιτάρι. Κρατώντας χρόνο,
Κρατώντας στον χορό τους τον ρυθμό
Όπως και στην ζωή τους στις ζώσες εποχές,
Των εποχών και των αστερισμών τον χρόνο

40

The time of milking and the time of harvest
The time of the coupling of man and woman
And that of beasts. Feet rising and falling.
Eating and drinking. Dung and death.

Dawn points, and another day
Prepares for heat and silence. Out at sea the dawn
wind
Wrinkles and slides. I am here
Or there, or elsewhere. In my beginning.

II

What is the late November doing
With the disturbance of the spring
And creatures of the summer heat,
And snowdrops writhing under feet
And hollyhocks that aim too high
Red into grey and tumble down
Late roses filled with early snow?
Thunder rolled by the rolling stars
Simulates triumphal cars
Deployed in constellated wars
Scorpion fights against the Sun
Until the Sun and Moon go down
Comets weep and Leonids fly
Hunt the heavens and the plains
Whirled in a vortex that shall bring

60

Τον χρόνο του αρμέγματος , του θερισμού
Τον χρόνο που ερωτεύονται γυναίκα και άνδρας
Και σμίγουνε τα ζώα. Πόδια σηκώνονται και πέφτουν.
Τρων και πίνουνε. Κοπριά και θάνατος.

Προβάλλει αυγή, και μία άλλη μέρα
ετοιμάζει για ζέστη και σιωπή. Πέρα στη θάλασσα άνεμος
πρωινός
Γλιστράει ρυτιδώνοντας. Είμαι εδώ
Ή εκεί, ή σ' άλλο τόπο. Στην αρχή μου.

II

Τι κάνει ο τελευταίος Νοέμβρης
Αναστατώνοντας την άνοιξη
Τα πλάσματα της ζέστης του καλοκαιριού,
Ο γάλανθος να σπαρταρά κάτω απ' το πόδια
Δενδρομολόχες να σκοπεύουν να ψηλώσουν
Κόκκινες σε γκρι και να σωριάζονται
Τα τελευταία τριαντάφυλλα γεμάτα πρόωρο χιόνι ;
Βροντή κυλά απ' τα κυλιόμενα άστρα
Προσποιείται οχήματα θριάμβου
Παραταγμένα σε πολέμους αστεριών
Εναντίων του Ήλιου ο Σκορπιός
Μέχρι που ο Ήλιος και η Σελήνη δύνουν
Κομήτες κλαίνε Λεοντίδες ίπτανται
Κυνηγούν τους ουρανούς τους κάμπους
Στροβιλιζόμενοι σε μία δίνη που θα φέρει

The world to that destructive fire
Which burns before the ice-cap reigns.

That was a way of putting it—not very
satisfactory:
A periphrastic study in a worn-out poetical
fashion,
Leaving one still with the intolerable wrestle
With words and meanings. The poetry does not matter.
It was not (to start again) what one had
expected.
What was to be the value of the long looked forward to,
Long hoped for calm, the autumnal serenity
And the wisdom of age? Had they deceived us
Or deceived themselves, the quiet-voiced elders,
Bequeathing us merely a receipt for deceit?
The serenity only a deliberate hebetude,
The wisdom only the knowledge of dead secrets
Useless in the darkness into which they peered
Or from which they turned their eyes. There is, it seems to us,
At best, only a limited value
In the knowledge derived from experience.
The knowledge imposes a pattern, and falsifies,
For the pattern is new in every moment
And every moment is a new and shocking
Valuation of all we have been. We are only
undeceived
Of that which, deceiving, could no longer harm.

80

Τον κόσμο σε εκείνη την ολέθρια φωτιά
Που καίει προτού ο παγετώνας γίνει βασιλιάς.

Αυτός ήτανε ένας τρόπος να τεθεί το θέμα –που δεν
ικανοποιεί αρκετά:
Μια περιφραστική μελέτη σε ένα ύφος ποιητικό παλιομο-
δίτικο,
Που αφήνει κάποιον πάντοτε σε πάλη αφόρητη
Με λέξεις και έννοιες. Η ποίηση δεν ενδιαφέρει.
Δεν ήταν (για να ξαναρχίσουμε) αυτό που κάποιος θα
περίμενε.
Ό,τι θα ήταν η αξία αυτού που προσδοκούσε για καιρό,
Ελπίζοντας για ηρεμία, φθινοπωρινή γαλήνη
Και σοφία των γηρατειών; Μας είχανε εξαπατήσει
Ή εξαπάτησαν τους εαυτούς τους, οι χαμηλόφωνοι γέροντες,
Κληροδοτώντας μας απλώς μια απόδειξη απάτης;
Η γαλήνη μόνο μια προμελετημένη αποβλάκωση,
Η σοφία μόνο η γνώση μυστικών νεκρών
Άχρηστων στο σκοτάδι που κρυφοκοίταξαν
Ή από το οποίο έτρεψαν τα μάτια. Υπάρχει, έτσι μας φαίνεται,
Στην καλύτερη περίπτωση, μονάχα μια περιορισμένη αξία
Στην γνώση που προέκυψε από την εμπειρία.
Η γνώση επιβάλλει ένα σχέδιο, και παραποιεί,
Γιατί κάθε στιγμή το σχέδιο είναι καινούργιο
Κάθε στιγμή είναι καινούργια και εξοργιστική
Εκτίμηση εκείνων που υπήρξαμε. Είμαστε μόνο απαλλαγμένοι
από την πλάνη
Εκείνου που, πλανώντας, δεν θα μπορούσε να μας βλάψει πια.

In the middle, not only in the middle of the way
But all the way, in a dark wood, in a
 bramble,
On the edge of a grimpen, where is no secure
 foothold,
And menaced by monsters, fancy lights,
Risking enchantment. Do not let me hear
Of the wisdom of old men, but rather of their folly,
Their fear of fear and frenzy, their fear of
 possession,
Of belonging to another, or to others, or to God.
The only wisdom we can hope to acquire
Is the wisdom of humility: humility is endless.

The houses are all gone under the sea.

The dancers are all gone under the hill.

III

O dark dark dark. They all go into the dark,
The vacant interstellar spaces, the vacant into the vacant,
The captains, merchant bankers, eminent men
 of etters,
The generous patrons of art, the statesmen and the
 rulers,
Distinguished civil servants, chairmen of many committees,

Στη μέση, όχι μόνο στο μισό του δρόμου
Αλλά σε ολόκληρο το μήκος του, σε ένα δάσος σκοτεινό, μέσα σε
 έναν βάτο,
Στην άκρη ενός λασπότοπου, όπου το πάτημα δεν είναι
 ασφαλές,
Και απειλείσαι από τέρατα, φώτα φανταστικά,
Διακινδυνεύοντας μαγεία. Μην με αφήνετε ν' ακούω
Για την σοφία των γερόντων, αλλά μάλλον για την τρέλα τους,
Για την φοβία τους του φόβου, της φρενίτιδας, τον φόβο της
 κατοχής,
Τού να ανήκεις σε άλλον, ή σε άλλους, ή στον Θεό.
Μόνη σοφία που ελπίζουμε ότι μπορούμε να αποκτήσουμε
Είναι η σοφία ταπεινότητας: η ταπεινότητα δεν έχει τέλος.

Όλα τα σπίτια βρίσκονται κάτω από τη θάλασσα.

Όλοι οι χορευτές, βρίσκονται κάτω από τον λόφο.

III

Ω σκοτάδι, σκοτάδι, σκοτάδι. Χάνονται όλα στο σκοτάδι,
Μεσοαστρικά διαστήματα κενά, το κενό μες το κενό,
Μεγαλοτραπεζίτες, καπετάνιοι, άνθρωποι των γραμμμάτων
 επιφανείς,
Προστάτες γενναιόδωροι τεχνών, και κυβερνώντες και
 πολιτικοί,
Εξέχοντες δημόσιοι λειτουργοί, πρόεδροι επιτροπών πολλών,

Industrial lords and petty contractors, all go into the
dark,
And dark the Sun and Moon, and the Almanach
de Gotha
And the Stock Exchange Gazette, the Directory
of Directors,
And cold the sense and lost the motive of action.
And we all go with them, into the silent funeral,
Nobody's funeral, for there is no one to bury.
I said to my soul, be still, and let the dark come
upon you
Which shall be the darkness of God. As, in a theatre,
The lights are extinguished, for the scene to be changed
With a hollow rumble of wings, with a movement of darkness
on darkness,
And we know that the hills and the trees, the distant
panorama
And the bold imposing facade are all being
rolled away—
Or as, when an underground train, in the tube, stops too long
between stations
And the conversation rises and slowly fades into silence
And you see behind every face the mental
emptiness deepen
Leaving only the growing terror of nothing
to think about;
Or when, under ether, the mind is conscious but conscious
of nothing—

Μεγαλοβιομήχανοι και μικροεργολάβοι, χάνονται όλοι στο
σκοτάδι,
Και σκοτάδι, ο Ήλιος και η Σελήνη, και το Άλμανακ του
Γκότα,
Και το Δελτίο του Χρηματιστηρίου, και ο Κατάλογος των
Διευθυντών,
Και κρύα η αίσθηση χαμένο και το κίνητρο της πράξης.
Και όλοι μας πηγαίνουμε μαζί μ' αυτά, στη σιωπηλή κηδεία,
Κηδεία κανενός, γιατί κανένας δεν υπάρχει για θάψιμο.
Είπα στην ψυχή μου, ηρέμησε, κι άφησε το σκοτάδι να σε
καλύψει
Γιατί θα γίνει το σκοτάδι του Θεού. Όπως, σε ένα θέατρο,
Τα φώτα σβήνουν, για ν' αλλάξει η σκηνή
Μ' ένα υπόκοφο γουργουρητό φτερών, και κίνηση του
σκοταδιού επάνω στο σκοτάδι,
Και ξέρουμε ότι οι λόφοι και τα δέντρα, το μακρινό
πανόραμα
Και η πρόσοψη η έντονη και επιβλητική έχουν κυλήσει όλα
μακριά—
Ή όπως, όταν ένα υπόγειο τραίνο, στη σήραγγα, σταθμεύει
ώρα πολλή ανάμεσα σε σταθμούς
Και εντείνονται οι συζητήσεις και βαθμιαία πέφτουν σε σιωπή
Και βλέπεις να βαθαίνει πίσω από κάθε πρόσωπο το διανοητικό
κενό
Αφήνοντας μόνο τον τρόμο που αυξάνει γιατί δεν έχει κάτι να
σκεφτεί·
Ή όταν, με αιθέρα, ο νους έχει συνείδηση αλλά συνείδηση του
τίποτα —

I said to my soul, be still, and wait without hope
For hope would be hope for the wrong thing; wait
without love,
For love would be love of the wrong thing; there
is yet faith
But the faith and the love and the hope are all
in the waiting.
Wait without thought, for you are not ready for thought:
So the darkness shall be the light, and the stillness
the dancing.
Whisper of running streams, and winter lightning.
The wild thyme unseen and the wild strawberry,
The laughter in the garden, echoed ecstasy
Not lost, but requiring, pointing to the agony
Of death and birth.

You say I am repeating

Something I have said before. I shall say it again.
Shall I say it again? In order to arrive there,
To arrive where you are, to get from where you are not,
You must go by a way wherein there is no ecstasy.
In order to arrive at what you do not know
You must go by a way which is the way of ignorance.
In order to possess what you do not possess
You must go by the way of dispossession.
In order to arrive at what you are not
You must go through the way in which you are not.
And what you do not know is the only thing you know

140

Είπα στην ψυχή μου, ηρέμησε, και ανάμενε χωρίς ελπίδα
Γιατί η ελπίδα θα ήτανε ελπίδα του κακού* ανάμενε χωρίς
αγάπη,
Γιατί η αγάπη θα ήτανε αγάπη του κακού* υπάρχει ακόμη
πίστη
Αλλά η πίστη και η αγάπη και η ελπίδα βρίσκονται όλες στην
αναμονή.
Ανάμενε δίχως σκέψη, γιατί δεν είσαι έτοιμος για σκέψη:
Μ' αυτό τον τρόπο το σκοτάδι γίνεται το φως, και η ακινησία ο
χορός.
Ψίθυρος μικροπόταμων, και χειμωνιάτικη αστραπή.
Αθέατο το άγριο θυμάρι κι η άγρια φραουλιά,
Το γέλιο μες τον κήπο, αντήχηση έκστασης
Όχι χαμένης, όμως που ζητά, δείχνοντας προς την αγωνία
Της γέννησης και του θανάτου.

Λες πως επαναλαμβάνω

Κάτι που έχω πει προηγουμένως. Πάλι θα το πω.
Πάλι θα το πω; Για να φτάσεις εκεί,
Να φτάσεις εκεί όπου είσαι, να φύγεις από εκεί όπου δεν είσαι,
Πρέπει να πάρεις δρόμο όπου δεν υπάρχει έκσταση,
Για να φτάσεις σ' αυτό που δεν γνωρίζεις
Πρέπει να πάρεις δρόμο που είναι δρόμος άγνοιας.
Για ν' αποκτήσεις ό,τι δεν έχεις αποκτήσει
Πρέπει να πάρεις δρόμο ακτημοσύνης
Για να φτάσεις σ' ό,τι δεν είσαι
Πρέπει να πάς μέσα από δρόμο όπου σ' αυτόν δεν είσαι
Και ό,τι αγνοείς είναι το μόνο πράγμα που γνωρίζεις

And what you own is what you do not own
And where you are is where you are not.

IV

The wounded surgeon plies the steel
That questions the distempered part;
Beneath the bleeding hands we feel
The sharp compassion of the healer's art
Resolving the enigma of the fever chart.

Our only health is the disease
If we obey the dying nurse
Whose constant care is not to please
But to remind of our, and Adam's curse,
And that, to be restored, our sickness must grow worse.

The whole earth is our hospital
Endowed by the ruined millionaire,
Wherein, if we do well, we shall
Die of the absolute paternal care
That will not leave us, but prevents us everywhere.

The chill ascends from feet to knees,
The fever sings in mental wires.
If to be warmed, then I must freeze
And quake in frigid purgatorial fires
Of which the flame is roses, and the smoke is briars.

Και ό,τι σου ανήκει είναι ό,τι δεν σου ανήκει
Και όπου είσαι είναι εκεί όπου δεν είσαι.

IV

Το ατσάλινο νυστέρι του πληγωμένου χειρουργού
Το αρρωστημένο μέλος εξετάζει •
Κάτω από τα ματωμένα χέρια του αισθανόμαστε
Της τέχνης του θεραπευτή την έντονη συμπόνια
Σαν λύνει το αίνιγμα στο διάγραμμα του πυρετού.

Η μόνη μας υγεία είναι η αρρώστια
Την νοσοκόμα αν υπακούμε που πεθαίνει
Που σταθερό της μέλημά δεν είναι να μας τέρπει
Μα να θυμίζει την κατάρα του Αδάμ, και την δική μας,
Και πως, για να συνέλθουμε, πρέπει η αρρώστια μας να ενταθεί.

Νοσοκομείο μας ολόκληρη η γη,
Κατεστραμμένου εκατομμυριούχου δώρο,
Όπου, αν είμαστε υπάκουοι, θα πεθάνουμε
Υπό την πλήρη πατρική φροντίδα
Που δεν θα μας αφήσει, μα θα μας εμποδίζει παντού.

Το ρίγος ανεβαίνει από τα πόδια στα γόνατα,
Ο πυρετός κελαηδάει σε σύρματα του νου,
Αν χρειάζεται να ζεσταθώ, πρέπει προηγουμένως να παγώσω
Να τρέμω σε ψυχρές καθαρτηρίου φωτιές
Που είναι η φλόγα τους τριαντάφυλλα, και ο καπνός αγκάθια.

The dripping blood our only drink,
The bloody flesh our only food:
In spite of which we like to think
That we are sound, substantial flesh and blood—
Again, in spite of that, we call this Friday good.

V

So here I am, in the middle way, having had
twenty years—
Twenty years largely wasted, the years of
l'entre deux guerres
Trying to use words, and every
attempt
Is a wholly new start, and a different kind of failure
Because one has only learnt to get
the better of words
For the thing one no longer has to say, or the way in which
One is no longer disposed to say it.
And so each venture
Is a new beginning, a raid on the inarticulate
With shabby equipment always deteriorating
In the general mess of imprecision of feeling,
Undisciplined squads of emotion.
And what there is to conquer
By strength and submission, has already been discovered
Once or twice, or several times, by men whom

180

Το μόνο μας ποτό οι σταγόνες αίματος,
Το μόνο φαγητό η ματωμένη σάρκα:
Παρ' όλα αυτά θέλουμε να σκεφτόμαστε
Πως είμαστε γεροί, αίμα και σάρκα ουσιαστικά—
Πάλι, παρ' όλα αυτά, την ονομάζουμε Παρασκευή Μεγάλη.

V

Έτσι λοιπόν βρίσκομαι εδώ, στο δρόμου τα μισά, έχοντας
χρόνια είκοσι—
Μισοσπαταλημένα χρόνια είκοσι, χρόνια του l'entre deux
guerres
Σε μια προσπάθεια να μάθω να χειρίζομαι τις λέξεις, και κάθε
μου απόπειρα
Είναι τελείως νέα αρχή, και ένα είδος διαφορετικό αποτυχίας
Γιατί έχουμε μάθει να παίρνουμε μονάχα το καλύτερο απ' τις
λέξεις
Για κάτι που δεν έχουμε να πούμε πια, ή την περίπτωση
Για κάτι που δεν έχουμε τη διάθεση να πούμε. Κι έτσι κάθε
αποτόλμημα
Είναι μια νέα αρχή, μια έφοδος στο άναρθρο
Με εξοπλισμό κακής ποιότητας που συνεχώς χειροτερεύει
Μεσ το γενικευμένο χάος της ανακρίβειας του αισθήματος,
Απειθαρχες ομάδες συγκίνησης. Και ό,τι υπάρχει να
κατακτηθεί
Με υποταγή και δύναμη, ήδη ανακαλύφθηκε
Μία ή δύο, ή αρκετές φορές, από ανθρώπους που δεν μπορείς

one cannot hope
To emulate—but there is no competition—
There is only the fight to recover what has been lost
And found and lost again and again:
and now, under conditions
That seem unpropitious. But perhaps neither gain nor loss.
For us, there is only the trying. The rest is not
our business.

Home is where one starts from. As we grow older
The world becomes stranger, the pattern more complicated
Of dead and living. Not the intense moment
Isolated, with no before and after,
But a lifetime burning in every moment
And not the lifetime of one man only
But of old stones that cannot
be deciphered.
There is a time for the evening under
starlight,
A time for the evening under lamplight
(The evening with the photograph album).
Love is most nearly itself
When here and now cease to matter.
Old men ought to be explorers
Here or there does not matter
We must be still and still moving
Into another intensity
For a further union, a deeper communion

να ελπίζεις
Να συναγωνιστείς –όμως ο ανταγωνισμός είναι ανύπαρκτος–
Υπάρχει μόνο αγώνας να ανακτήσεις ότι χάθηκε
Και βρέθηκε και χάθηκε πάλι και πάλι: και τώρα,
υπό συνθήκες
Που μοιάζουν δυσμενείς. Αλλά ίσως ούτε κέρδος ούτε χάσιμο.
Για μας, μόνο η προσπάθεια. Τα υπόλοιπα μας είναι
αδιάφορα.

Σπίτι σου είναι εκεί απ' όπου ξεκινάς. Όσο μεγαλώνουμε
Ο κόσμος γίνεται πιο ξένος, το σχέδιο πιο περίπλοκο
Νεκρών και ζωντανών. Όχι η έντονη στιγμή
Απομονωμένη, χωρίς μετά και πριν,
Αλλά μια ολόκληρη ζωή καιόμενη κάθε στιγμή
Και όχι μόνο ολόκληρη η ζωή ενός ανθρώπου
Αλλά και αρχαίων λίθων που η αποκρυπτογράφησή τους είναι
αδύνατη.
Υπάρχει ένας καιρός για βράδυ κάτω από το φως των
αστεριών
Ένας καιρός για βράδυ κάτω από το φως της λάμπας
(Το βράδυ με το λεύκωμα των φωτογραφιών).
Η αγάπη είναι περισσότερο κοντά στον εαυτό της
Όταν εδώ και τώρα παύουν να ενδιαφέρουν.
Οι γέροι έπρεπε να είναι εξερευνητές
Εδώ ή εκεί δεν έχει σημασία
Πρέπει να είμαστε ακίνητοι ωστόσο να κινούμαστε
Μέσα σε άλλη ένταση
Προς μια ευρύτερη ένωση, μια κοινωνία πιο βαθιά

200

Through the dark cold and the empty desolation,
The wave cry, the wind cry,
 the vast waters
Of the petrel and the porpoise.
 In my end is my beginning

Μέσα από κρύο σκοτάδι και άδεια θλίψη,
Την οίμωγή του κύματος, την οίμωγή του ανέμου,
 τ' απέραντα νερά
Του δελφινιού και του θαλασσοβάτη.
 Στο τέλος μου είναι η αρχή μου.

THE DRY SALVAGES

THE DRY SALVAGES

(THE DRY SALVAGES—presumably les trois sauvages—is a small group of rocks, with a beacon, off the N.E. coast of Cape Ann, Massachusetts. *Salvages* is pronounced to rhyme with *assuages*. *Groaner*: a whistling buoy.)

I do not know much about gods; but I think that the river
Is a strong brown god—sullen, untamed
and intractable,
Patient to some degree, at first recognised as a frontier;
Useful, untrustworthy, as a conveyor
of commerce;
Then only a problem confronting the builder
of bridges.
The problem once solved, the brown god is almost forgotten
By the dwellers in cities—ever,
however, implacable.
Keeping his seasons and rages, destroyer,
reminder
Of what men choose to forget. Unhonoured,
unpropitiated
By worshippers of the machine, but waiting, watching
and waiting.
His rhythm was present in the nursery bedroom,
In the rank ailanthus of the April dooryard,
In the smell of grapes on the autumn table,
And the evening circle in the winter gaslight.

The river is within us, the sea is all about us;

(THE DRAY SALVAGES –πιθανώς le trois sauvages– είναι μια μικρή ομάδα βράχων, με έναν φάρο, έξω από την ΒΑ ακτή του Ακρωτηρίου Ανν, στη Μασσαχουσέτη. Το Salvages προφέρεται έτσι ώστε να ομοιοκαταληκτεί με το assages. Groaner: μια σημαδόουρα που σφυρίζει.)

Πολλά δε ξέρω για θεούς· Αλλά νομίζω πως ο ποταμός
Είναι ένας δυνατός φαιός θεός –βαρύθυμος, αδάμαστος, κι
ατίθασος,
Υπομονετικός ως ένα βαθμό, τον δέχεσαι αρχικά ως σύνορο·
Χρήσιμος, ανάξιος εμπιστοσύνης, σαν μεταφορική ταινία
εμπορευμάτων·
Ύστερα μόνο ένα πρόβλημα αντιμετωπίζει όποιος κατασκευά-
ζει γέφυρες.
Μια και λυθεί το πρόβλημα, ο φαιός θεός σχεδόν ξεχνιέται
Απ’ τους κατοίκους των πόλεων – ωστόσο πάντοτε,
αδιάλλακτος.
Φυλάγοντας τις εποχές και την οργή του, καταστροφέας,
θυμίζοντας
Όσα οι άνθρωποι επιλέγουν να ξεχνούν. Χωρίς να τον τιμούν,
να τον εξευμενίζουν
Της μηχανής οι λάτρεις, αλλά εκείνος περιμένει, παρατηρεί
και περιμένει.
Ο ρυθμός του ήταν παρών στο βρεφικό υπνοδωμάτιο,
Τον δύσοσμο αίλανθο στο απριλιάτικο προαύλιο,
Την μυρωδιά των σταφυλιών στο φθινοπωρινό τραπέζι,
Και την εσπερινή παρέα στο χειμωνιάτικο φως του γκαζιού.

Μέσα μας είναι ο ποταμός, τριγύρω μας η θάλασσα·

The sea is the land's edge also, the granite
Into which it reaches, the beaches where it tosses
Its hints of earlier and other creation:
The starfish, the horseshoe crab, the whale's
backbone;
The pools where it offers to our curiosity
The more delicate algae and the sea anemone.
It tosses up our losses, the torn seine,
The shattered lobsterpot,
the broken oar
And the gear of foreign dead men.
The sea has many voices,
Many gods and many voices.

The salt is on the briar rose,

The fog is in the fir trees.

The sea howl

And the sea yelp, are different voices

Often together heard: the whine

in the rigging,

The menace and caress of wave that breaks on water,

The distant rattle in the granite teeth,

And the wailing warning from the approaching

headland

Are all sea voices, and the heaving

groaner

Rounded homewards, and the

seagull:

And under the oppression of the silent fog

20

Η θάλασσα είναι επίσης της ξηράς τα όρια, ο γρανίτης
Που φθάνει μέσα του, οι ακρογιαλιές που ρίχνεται επάνω τους
Ύψη της προηγούμενης άλλης δημιουργίας:
Ο αστερίας, το πέταλο του καβουριού, της φάλαινας το
ραχοκόκκαλο*

Οι λιμνούλες όπου προσφέρει στην περιέργειά μας
Τα φύκια τα τρυφερότερα και την θαλασσίνη ανεμώνη.

Ανασύρει ό,τι χάσαμε, το σχισμένο δίχτυ,

Το σπασμένο κουπί, καταστραμμένο το συρμάτινο καλάθι για
αστακούς

Και σύνεργα ξένων νεκρών ανθρώπων. Η θάλασσα έχει
πολλές φωνές,

Πολλούς θεούς πολλές φωνές,

Το αλάτι είναι πάνω στο άγριο τριαντάφυλλο,

Η ομίχλη μέσα στα έλατα.

Το ουρλιαχτό της θάλασσας

Το τσίριγμα της θάλασσας, είναι αλλιώς φωνές

Συχνά μαζί ακουόμενες: Ο μακρόσυρτος κλαυθμός στα

ξάρτια,

Το χάδι και η απειλή του κύματος που σπάει σε νερό

Το πήγαινε-έλα μακριά στα δόντια του γρανίτη,

Και το ουρλιαχτό προειδοποίησης από το ακρωτήριο που

πλησιάζει

Όλα είναι φωνές της θάλασσας, όπως και ο κυματισμός της

σημαδούρας

Καθώς την παραπλέουμε γυρνώντας προς το σπίτι, και ο

γλάρος:

Και κάτω από την πίεση της σιωπηλής ομίχλης

The tolling bell
Measures time not our time, rung by
 the unhurried
Ground swell, a time
Older than the time of chronometers, older
Than time counted by anxious worried women
Lying awake, calculating the future,
Trying to unweave, unwind,
 unravel
And piece together the past and the future,
Between midnight and dawn, when
 the past is all deception,
The future futureless, before the morning watch
When time stops and time is never ending;
And the ground swell, that is and was from the beginning,
Clangs
The bell.

40

II

Where is there an end of it, the soundless wailing,
The silent withering of autumn
 flowers
Dropping their petals and remaining motionless;
Where is there an end to the drifting wreckage,
The prayer of the bone on the beach, the unprayable
Prayer at the calamitous annunciation?

Αργοχτυπά η καμπάνα
Μετρώντας χρόνο, όχι τον δικό μας χρόνο, μετρημένο απ' την
 χωρίς βιασύνη
Φουσκοθαλασσιά, ένα χρόνο
Πιο παλιό από αυτόν των χρονομέτρων, πιο παλιό
Από τον χρόνο που μετρούν οι ανήσυχες νευρωτικές γυναίκες
Άγρυπνες, υπολογίζοντας το μέλλον,
Σε μια προσπάθεια να ξετυλίξουν, να ξηλώσουν, να
 ξεμπλέξουν
Να συνενώσουν παρελθόν και μέλλον,
Ανάμεσα σε αυγή και σε μεσάνυχτα, όταν το παρελθόν είναι
 όλο εξαπάτηση,
Το μέλλον δίχως μέλλον, πριν το πρωί αλλάξει η βάρδια
Όταν ο χρόνος σταματά, ο χρόνος που ουδέποτε τελειώνει
Και η φουσκοθαλασσιά που είναι και ήταν από την αρχή
Βροντάει
Την καμπάνα.

II

Πού υπάρχει αυτού το τέλος, του θρήνου του άφωνου,
Του μαρασμού του σιωπηλού των λουλουδιών του
 φθινοπώρου
Που ρίχνοντας τα πέταλά τους παραμένουν ακίνητα
Πού υπάρχει ένα τέλος στο σερνάμενο ναυάγιο,
Η δέηση του οστού στην αμμουδιά, η δίχως ικεσία
Δέηση στο ολέθριο άγγελμα;

There is no end, but addition: the trailing
Consequence of further days and hours,
While emotion takes to itself the emotionless
Years of living among the breakage
Of what was believed in as the most reliable—
And therefore the fittest for renunciation.

There is the final addition, the failing
Pride or resentment at failing powers,
The unattached devotion which might
 pass for devotionless,
In a drifting boat with a slow leakage,
The silent listening to the undeniable
Clamour of the bell of the last annunciation.

Where is the end of them, the fishermen sailing
Into the wind's tail, where the fog cowers?
We cannot think of a time that is oceanless
Or of an ocean not littered with wastage
Or of a future that is not liable
Like the past, to have no destination.

We have to think of them as forever bailing,
Setting and hauling, while the North East
 lowers
Over shallow banks unchanging and erosionless
Or drawing their money, drying sails
 at dockage;

60

Δεν υπάρχει τέλος, αλλά πρόσθεση: η συρόμενη
Συνέπεια πρόσθετων ημερών και ωρών,
Όταν το συναίσθημα, παίρνει επάνω του τα χωρίς συναίσθημα
Χρόνια ζωής μες τα συντρίμια
Εκείνου που νομίστηκε το πιο αξιόπιστο—
Και συνεπώς το ποιο κατάλληλο για αποκήρυξη.

Υπάρχει πρόσθεση έσχατη, η εξασθενημένη
Υπερηφάνεια ή δυσαρέσκεια για δύναμη που εξασθενεί,
Η αδέσμευτη αφοσίωση που θα μπορούσε να θεωρηθεί
 μη αφοσίωση,
Σε ένα σκάφος που μπάζοντας σιγά σιγά νερά εκτρέπεται,
Η σιωπηλή ακρόαση του αδιάψευστου
Αντάρα της καμπάνας του τελευταίου αγγέλματος.

Πού είναι το τέλος τους, ψαράδων που αρμενίζουν
Στου ανέμου την ουρά, όπου μαζεύεται η ομίχλη;
Αδυνατούμε να σκεφτούμε χρόνο χωρίς ωκεανό
Ή ωκεανό που δεν ρυπαίνεται από σκουπίδια
Ή ένα μέλλον που δεν είναι υπεύθυνο
Όπως το παρελθόν, για έλλειψη προορισμού.

Πρέπει να τους σκεφτόμαστε ν' αδειάζουν πάντα τα νερά
Ρίχνοντας και τραβώντας δίχτυα, όταν ο Βορειοανατολικός
 κοπάζει
Σε ρηχές ακτές, ανάλλαγες και αδιάβρωτες
Ή να αντλούν τα χρήματά τους στεγνώνοντας πανιά στην
 προκυμαία*

Not as making a trip that will be unpayable
For a haul that will not bear examination.

There is no end of it, the voiceless wailing,
No end to the withering of withered flowers,
To the movement of pain that is painless and motionless,
To the drift of the sea and the drifting wreckage,
The bone's prayer to Death its God. Only the hardly, barely
prayerable
Prayer of the one Annunciation.

It seems, as one becomes older,
That the past has another pattern, and ceases to be a mere
sequence—
Or even development: the latter a partial fallacy
Encouraged by superficial notions of evolution,
Which becomes, in the popular mind, a means
of disowning the past.
The moments of happiness—not the sense of well-being,
Fruition, fulfilment, security or affection,
Or even a very good dinner, but the sudden
illumination—
We had the experience but missed the meaning,
And approach to the meaning restores the experience
In a different form, beyond any meaning
We can assign to happiness. I have said before
That the past experience revived in the meaning
Is not the experience of one life only

Όχι όπως θα έκαναν ταξίδι απλήρωτο
Για μια ψαριά που δεν θα πέρναγε έλεγχο.

Τέλος δεν έχει αυτό, το μοιρολόι το άφωνο,
Ότε κι ο μαρασμός των μαραμένων λουλουδιών,
Η κίνηση του πόνου που είναι άπονος και ακίνητος,
Ο παιδεμός της θάλασσας ο παιδεμός του ναυαγίου,
Η προσευχή του κόκκαλου στον Θάνατο και τον Θεό του.
Μόλις και λίγο άξια προσευχής
Η προσευχής στον μόνο έναν Ευαγγελισμό.

Φαίνεται, πως καθώς κάποιος γερνάει,
Το παρελθόν έχει άλλο σχέδιο, και παύει να 'ναι μια σκέτη
διαδοχή—
Ή ακόμη ανάπτυξη: η δεύτερη μία εν μέρει πλάνη
Ενθαρρυσμένη από επιπόλαιες ιδέες για εξέλιξη,
Που γίνονται, στου κόσμου το μυαλό, μέσον για αποκήρυξη
του παρελθόντος.
Στης ευτυχίας τις στιγμές, —όχι στο αίσθημα ευεξίας
Της παραγωγικότητας,, εκπλήρωσης, ασφάλειας ή στοργής,
Ή ακόμη ενός θαυμάσιου δείπνου, μα της αιφνίδιας
επιφώτισης—
Είχαμε εμπειρία όμως μας διέφυγε το νόημα,
Και πλησιάζοντας το νόημα ανασυντίθεται η εμπειρία
Σε διαφορετική μορφή, πέρα από κάθε νόημα
Που είναι δυνατόν να προσδοθεί στην ευτυχία. Είπα και πριν
Ότι η παρελθούσα εμπειρία ξαναζωντανεμένη στο νόημα
Δεν είναι εμπειρία μιας μόνο ζωής

80

But of many generations—not forgetting
Something that is probably quite ineffable: 100
The backward look behind the assurance
Of recorded history,
 the backward half-look
Over the shoulder, towards the primitive terror.
Now, we come to discover that the moments
 of agony
(Whether, or not, due to misunderstanding,
Having hoped for the wrong things or dreaded the wrong things,
Is not in question) are likewise permanent
With such permanence as time has. We appreciate this
 better
In the agony of others, nearly experienced,
Involving ourselves, than in our own.
For our own past is covered by the currents
 of action,
But the torment of others remains an experience
Unqualified, unworn by subsequent attrition.
People change, and smile:
 but the agony abides.
Time the destroyer is time the preserver,
Like the river with its cargo of dead negroes,
 cows and chicken coops,
The bitter apple, and the bite in the apple.
And the ragged rock in the restless waters,
Waves wash over it, fogs conceal it;
On a halcyon day it is merely a monument, 120

Αλλά πολλών γενεών –χωρίς να λησμονούμε
Κάτι που είναι πιθανώς αδύνατον να εκφραστεί ακριβώς:
Το βλέμμα προς τα πίσω πέρα από την βεβαιότητα
Της ιστορίας της καταγραμμένης, το προς τα πίσω
 κρυφοκοίταγμα
Πάνω από τον ώμο, προς τον τρόμο τον πρωτόγονο.
Τώρα, ερχόμαστε και ανακαλύπτουμε πως οι στιγμές της
 αγωνίας
(Το θέμα μας δεν είναι αν, λόγω παρανόησης ή όχι,
Έχοντας ελπίζει σε λάθος πράγματα, ή φοβηθεί
Για λάθος πράγματα) είναι επίσης μόνιμες
Με τέτοια μονιμότητα που ο χρόνος έχει. Το εκτιμούμε αυτό
 καλύτερα
Στην αγωνία των άλλων, σχεδόν βιώνοντας,
Την αγωνία σ' αυτούς, παρά στον εαυτό μας.
Διότι το δικό μας παρελθόν καλύπτεται από τα ρεύματα της
 δράσης,
Αλλά των άλλων ο βασανισμός μένει μια εμπειρία
Πλήρης, άφθαρτη από επόμενη φθορά.
Οι άνθρωποι αλλάζουν, και χαμογελούν: όμως η αγωνία
 παραμένει .
Ο καταστροφέας χρόνος είναι χρόνος προστάτης,
Σαν το ποτάμι με φορτίο πεθαμένους νέγρους, αγελάδες και
 κοτέτσια,
Το μήλο το πικρό, και η δαγκωματιά στο μήλο
Κι ο φαγωμένος βράχος στ' ανήσυχα νερά,
Κύματα τον ξεπλένουνε, τον κρύβουνε ομίχλες·
Σε μια αλκυονίδα μέρα είναι απλώς ένα μνημείο,

In navigable weather it is always a seamount
To lay a course by: but in the sombre season
Or the sudden fury, is what it always was.

III

I sometimes wonder if that is what
Krishna meant—
Among other things—or one way of putting
the same thing:
That the future is a faded song, a Royal Rose or
a lavender spray
Of wistful regret for those who are not yet here to regret,
Pressed between yellow leaves of a book that has never been
opened.
And the way up is the way down, the way forward is
the way back.
You cannot face it steadily, but this
thing is sure,
That time is no healer: the patient is no longer here.
When the train starts, and the passengers
are settled
To fruit, periodicals and business letters
(And those who saw them off have left the platform)
Their faces relax from grief into relief,
To the sleepy rhythm of a hundred hours.
Fare forward, travellers! not escaping from the past

Σε αξιόπλοο καιρό πάντοτε σταθερό σημάδι,
Να σε οδηγεί: αλλά σε σκοτεινή εποχή
Σε ξαφνική μανία, είναι αυτό που ήταν πάντα.

III

Αναρωτιέμαι μερικές φορές αν είναι αυτό που εννοούσε ο
Κρίσνα—
Ανάμεσα στα άλλα—, ή ένας τρόπος διατύπωσης του ίδιου
πράγματος:
Ότι το μέλλον είναι ένα τραγούδι που ξεθώριασε, Ρόδο
Βασιλικό, μικρό κλαδί λεβάντας
Λύπης νοσταλγικής γι' αυτούς που πια δεν είναι εδώ να
λυπηθούν,
Συμπιεσμένο ανάμεσα στα φύλλα τα κίτρινα βιβλίου που δεν
ανοίχτηκε ποτέ.
Και η οδός άνω είναι οδός κάτω, και η οδός εμπρός είναι οδός
πίσω.
Το να το αντιμετωπίσεις σταθερά αδύνατον, όμως ετούτο είναι
βέβαιο,
Θεραπευτής δεν είναι ο χρόνος: ο ασθενής δεν είναι πια εδώ.
Όταν το τρένο ξεκινά, και οι επιβάτες βρίσκονται στο φρούτο,
τα περιοδικά ή τις εμπορικές επιστολές,
(Κι όσοι τους κατευόδωσαν φύγανε απ' την αποβάθρα)
Τα πρόσωπά τους χαλαρώνουν από θλίψη σε ανακούφιση,
Στον νυσταλέο ρυθμό των εκατό ωρών.
Τραβάτε εμπρός, ταξιδευτές! μη δραπετεύοντας από το παρελθόν

Into different lives, or into any future;
You are not the same people who left that station
Or who will arrive at any terminus, 140
While the narrowing rails slide together
 behind you;
And on the deck of the drumming
 liner
Watching the furrow that widens behind you,
You shall not think 'the past is finished'
Or 'the future is before us'.
At nightfall, in the rigging and the aerial,
Is a voice descanting (though not to the ear,
The murmuring shell of time, and not
 in any language)
'Fare forward, you who think that you are voyaging;
You are not those who saw the harbour
Receding, or those who will disembark.
Here between the hither and the farther shore
While time is withdrawn, consider the future
And the past with an equal mind.
At the moment which is not of action or inaction
You can receive this: "on whatever sphere of being
The mind of a man may be intent
At the time of death"—that is the one action
(And the time of death is every moment)
Which shall fructify in the lives of others: 160
And do not think of the fruit of action.
Fare forward.

Σε διαφορετικές ζωές, ή σ' όποιο μέλλον·
Δεν είστε οι ίδιοι άνθρωποι που άφησαν τον σταθμό
Ή εκείνοι που θα φτάσουνε σε κάποιο τέρμα,
Καθώς οι σιδηροτροχιές στενεύοντας γλιστρούν πίσω μαζί
 σας·
Και πάνω στο κατάστρωμα του πλοίου της γραμμής που ηχεί
 σαν τύμπανο
Παρατηρώντας το αυλάκι που πλαταίνει πίσω σας,
Δεν θα σκεφθείτε «το παρελθόν τελείωσε»
Ή, «το μέλλον βρίσκεται μπροστά μας».
Το σούρουπο, σε ξάρτια και κεραία,
Κατηφορίζει μια φωνή (όχι μέσα από το αυτί
Τον μουρμουρίζοντα κοχλία του χρόνου, κι όχι σε όποια
 γλώσσα)
«Τραβάτε εμπρός, σεις που νομίζετε πως ταξιδεύετε·
Δεν είστε εκείνοι που είδαν το λιμάνι
Ν' απομακρύνεται, ή αυτοί που θ' αποβιβαστούν.
Εδώ ανάμεσα στην κοντινή και λίγο μακρινή ακτή
Καθώς αποχωρεί ο χρόνος, το μέλλον να σκεφθείτε
Και το παρελθόν στο ίδιο πνεύμα.
Τη στιγμή που δεν είναι για πράξη ή για μη πράξη
Μπορείτε να δεχτείτε αυτό: "σε όποια σφαίρα ύπαρξης
Το ανθρώπινο μυαλό μπορεί να εστιάζεται
Στην ώρα του θανάτου"—αυτό είναι η μία πράξη
(Και η ώρα του θανάτου είναι η οποιαδήποτε στιγμή)
Που στις ζωές των άλλων θα καρπίσει:
Και μη σκεφθείτε τον καρπό της πράξης.
Τραβάτε εμπρός.

O voyagers, O seamen,
You who came to port, and you whose bodies
Will suffer the trial and judgement of the sea,
Or whatever event, this is your real
destination.'
So Krishna, as when he admonished Arjuna
On the field of battle.
Not fare well,
But fare forward, voyagers.

IV

Lady, whose shrine stands on the promontory,
Pray for all those who are in ships, those
Whose business has to do with fish, and
Those concerned with every lawful traffic
And those who conduct them.

Repeat a prayer also on behalf of
Women who have seen their sons
or husbands
Setting forth, and not returning:
Figlia del tuo figlio,
Queen of Heaven.

Also pray for those who were in ships, and
Ended their voyage on the sand, in the sea's lips
Or in the dark throat which will not reject them

180

Ω ταξιδιώτες, ώ θαλασσινοί,
Εσείς που πιάνετε λιμάνι, και που τα σώματά σας
Θα υποστούνε τη δοκιμασία και την κρίση της θάλασσας,
Ή όποιο άλλο περιστατικό, είναι αυτός ο αληθινός
προορισμός σας.»
Αυτά ο Κρίσνα, όπως όταν νουθετούσε τον Αρτζούνα
Στο πεδίο της μάχης,
Ταξιδιώτες,
Όχι στο καλό, αλλά τραβάτε εμπρός.

IV

Δέσποινα, που το ιερό σου στέκεται στο ακρωτήριο,
Προσευχήσου για όλους όσοι βρίσκονται σε πλοία, εκείνους
Που δουλεύουνε με ψάρια, και
Εκείνους που σχετίζονται με κάθε είδους νόμιμη διακίνηση
Κι αυτούς που τους καθοδηγούν.

Επίσης επανάλαβε μια προσευχή
Χάριν των γυναικών που είδανε τους γιούς τους ή τους
άντρες τους
Να φεύγουν μακριά, και να μην επιστρέφουν:
Figlia del tuo figlio
Βασίλισσα των Ουρανών.

Επίσης προσευχήσου γι' αυτούς που βρίσκονταν σε πλοία, και
Το ταξίδι τους τελείωσαν στην άμμο, στα χείλη στη θάλασσα
Ή σε λαρύγγι σκοτεινό που δεν θα τους εκβάλλει

Or wherever cannot reach them the sound
of the sea bell's
Perpetual angelus.

V

To communicate with Mars, converse
with spirits,
To report the behaviour of the sea monster,
Describe the horoscope, haruspicate
or scry,
Observe disease in signatures,
evoke
Biography from the wrinkles of the palm
And tragedy from fingers; release omens
By sortilege, or tea leaves, riddle
the inevitable
With playing cards, fiddle with pentagrams
Or barbituric acids, or dissect
The recurrent image into pre-conscious
terrors—
To explore the womb, or tomb, or dreams;
all these are usual
Pastimes and drugs, and features
of the press:
And always will be, some of them especially
When there is distress of nations and perplexity

Ή όπου να τους φτάσει δεν μπορεί ο ήχος της θαλασσινης
καμπάνας
Του αιωνιου angelus.

V

Με τον Άρη να έρχεσαι σε επαφή, να κουβεντιάσεις με τα
πνεύματα,
Να εκθέτεις πώς συμπεριφέρεται το τέρας της θάλασσας,
Να αναλύεις το ωροσκόπιο, να κρυσταλλοσκοπείς ή να
χρησιμολογείς,
Να βλέπεις την αρρώστια στις υπογραφές, ν' ανακαλείς στη
μνήμη σου
Βιογραφία από τις ρυτίδες της παλάμης
Και τραγωδία από τα δάχτυλα· να ελευθερώνεις οιωνούς
Από κληρομαντεία, ή φύλλα τσαγιού, να κοσκινίζεις το
αναπόφευκτο
Με τραπουλόχαρτα, να επιηλαφείς πεντάλφες
Ή με οξέα βαρβιτουρικά, ή ν' ανατέμνεις
Την υποτροπιάζουσα εικόνα μέσα σε τρόμους
προσυνειδητούς—
Να εξερευνάς τη μήτρα, ή το μνήμα, ή τα όνειρα· όλα αυτά
είναι συνηθισμένες
Ευχάριστες απασχολήσεις, φάρμακα χαλαρωτικά, θέματα για
τον τύπο:
Και πάντοτε θα είναι, ιδίως μερικά απ' αυτά
Όταν στα έθνη υπάρχει αντιξοότητα και σύγχυση

Whether on the shores of Asia, or in the Edgware Road.
 Men's curiosity searches past and future
 And clings to that dimension. But to apprehend 200
 The point of intersection of the timeless
 With time, is an occupation for the saint—
 No occupation either, but something given
 And taken, in a lifetime's death in love,
 Ardour and selflessness and self-surrender.
 For most of us, there is only the unattended
 Moment, the moment in and out of time,
 The distraction fit, lost in a shaft of sunlight,
 The wild thyme unseen, or the winter lightning
 Or the waterfall, or music heard so deeply
 That it is not heard at all, but you are the music
 While the music lasts. These are only hints and guesses,
 Hints followed by guesses; and the rest
 Is prayer, observance, discipline, thought and action.
 The hint half guessed, the gift half understood, is
 Incarnation.
 Here the impossible union
 Of spheres of existence is actual,
 Here the past and future
 Are conquered, and reconciled,
 Where action were otherwise movement 220
 Of that which is only moved
 And has in it no source of movement—
 Driven by daemonic, chthonic
 Powers. And right action is freedom

Είτε στις ασιατικές ακτές είτε στον Έτζγουερ Δρόμο.
 Η περιέργεια των ανθρώπων ερευνά το παρελθόν και μέλλον
 Και γαντζώνεται σ' αυτή τη διάσταση. Όμως το να συλλάβεις
 Το σημείο τομής του χρόνου
 Και άχρονου, είναι ασχολία για άγιο—
 Και ούτε ασχολία, αλλά κάτι που δίνεται
 Και παίρνεται, στον θάνατο ζωής ολόκληρης μες την αγάπη,
 Τον Ζήλο, την αφιλαυτία, την αυτό-παράδοση.
 Για περισσότερους από εμάς, υπάρχει μόνο η ανεπιτήρητη
 Στιγμή, η στιγμή μέσα και έξω από τον χρόνο,
 Ο περισπασμός της κρίσης, χαμένος σε μια δέσμη ηλιόφωτος,
 Το αγριοθύμαρο αθέατο, ή του χειμώνα η αστραπή
 Ή ο καταρράκτης, ή η μουσική που ακούγεται τόσο βαθιά
 Που δεν ακούγεται καθόλου, αλλά είσαι εσύ η μουσική
 Όσο η μουσική διαρκεί. Υπάρχουν μόνο νύξεις και εικασίες,
 Νύξεις που ακολουθούνται από εικασίες* και τα υπόλοιπα
 Είναι προσευχή, τήρηση, πειθαρχία, σκέψη και πράξη.
 Η νύξη η λίγο μαντεμένη, το δώρο το λίγο αντιληπτό, είναι η
 Ενσάρκωση.
 Εδώ, η αδύνατη ένωση
 Των σφαιρών της ύπαρξης γίνεται δυνατή,
 Εδώ τα παρελθόν και μέλλον
 Κατακτώνται, και συμφιλιώνονται,
 Όπου αλλιώς η δράση θα ήταν κίνηση
 Αυτού που μοναχά είναι κινούμενο
 Και που δεν έχει μέσα του πηγή για κίνηση—
 Οδηγημένο από δαιμονικές, δυνάμεις χθόνιες
 Και η σωστή πράξη είναι ελευθερία

From past and future also.
For most of us, this is the aim
Never here to be realised;
Who are only undefeated
Because we have gone on trying;
We, content at the last
If our temporal reversion nourish
(Not too far from the yew-tree)
The life of significant soil

Από το παρελθόν κι επίσης απ' το μέλλον.
Αυτός είναι ο σκοπός, για πιο πολλούς από εμάς
Που εδώ, ουδέποτε θα γίνει πραγματικότητα*
Που μόνο είμαστε ανίκητοι
Γιατί δεν σταματήσαμε να προσπαθούμε.
Εμείς, ικανοποιημένοι τελικά
Εάν η πρόσκαιρη επαναφορά μας θρέψει
(όχι πολύ μακριά από τον σμίλακα)
Την ζωή του άξιου χώματος.

LITTLE GIDDING

LITTLE GIDDING

I

Midwinter spring is its own season
 Sempiternal though sodden towards sundown,
 Suspended in time, between pole and tropic.
 When the short day is brightest, with frost and fire,
 The brief sun flames the ice, on pond and ditches,
 In windless cold that is the heart's heat,
 Reflecting in a watery mirror
 A glare that is blindness in the early afternoon.
 And glow more intense than blaze of branch, or brazier,
 Stirs the dumb spirit: no wind,
 but pentecostal fire
 In the dark time of the year. Between melting and freezing
 The soul's sap quivers. There is no earth smell
 Or smell of living thing. This is the spring time
 But not in time's covenant.
 Now the hedgerow
 Is blanched for an hour with transitory blossom
 Of snow, a bloom more sudden
 Than that of summer, neither budding
 nor fading,
 Not in the scheme of generation.
 Where is the summer, the unimaginable
 Zero summer?

If you came this way,
 Taking the route you would be likely to take

20

I

Η άνοιξη στη μέση του χειμώνα είναι ιδιαίτερη εποχή
 Αιώνια αν και προς το δείλι μουσκεμένη,
 Χρονικά μετέωρη ανάμεσα σε πόλο και τον τροπικό.
 Όταν η μικρή ημέρα είναι λαμπερότατη , με πάχνη και φωτιά
 Ο λίγος ήλιος καίει τον πάγο, σε γούρνες και χαντάκια,
 Σε κρύο απάνεμο που είναι η θέρμη της καρδιάς,
 Αντανακλώντας σε καθρέφτη υδάτινο
 Μια λάμψη εκτυφλωτική νωρίς το απόγευμα.
 Και φεγγοβολά πιο έντονα από φλεγόμενο κλαδί ή μαγκάλι,
 Αναταράζει το αποσβολωμένο πνεύμα: όχι άνεμος αλλά φωτιά
 πεντηκοστής
 Στον σκοτεινό καιρό του έτους. Ανάμεσα σε λιώσιμο και
 πάγωμα
 Τρέμει ο ψυχικός χυμός. Ανύπαρκτη η μυρωδιά της γης
 Ή μυρωδιά από κάτι ζωντανό. Αυτή είναι η εποχή της άνοιξης
 Αλλά όχι μες στου χρόνου τη συνθήκη. Τώρα ο φυτεμένος
 φράχτης
 Λευκαίνεται για μία ώρα απ' το βραχύβιο άνθισμα
 Του χιονιού, μια άνθηση πιο ξαφνική
 Από εκείνη του καλοκαιριού, ούτε μπουμπουκιασμένη ούτε
 σε μάρανση
 Ούτε στο σχέδιο γένεσης.
 Πού είναι το καλοκαίρι το αφάνταστο
 Το καλοκαίρι Μηδέν;

Εάν ερχόσουν προς τα δω,
 Και έπαιρνες τον δρόμο που θα ήταν πιθανό να πάρεις

From the place you would be likely to come from,
If you came this way in may time, you would find
 the hedges
White again, in May, with voluptuary sweetness.
It would be the same at the end of the journey,
If you came at night like a broken king,
If you came by day not knowing what you came for,
It would be the same, when you leave the rough road
And turn behind the pig-sty to the dull
 facade
And the tombstone. And what you thought you came for
Is only a shell, a husk of meaning
From which the purpose breaks only when
 it is fulfilled
If at all. Either you had no purpose
Or the purpose is beyond the end you figured
And is altered in fulfilment. There are other places
Which also are the world's end, some at
 the sea jaws,
Or over a dark lake, in a desert or a city—
But this is the nearest, in place and time,
Now and in England.

 If you came this way,
Taking any route, starting from anywhere,
At any time or at any season,
It would always be the same: you would have to put off
Sense and notion. You are not here to verify,

Από το μέρος που θα ήταν πιθανό να έρθεις
Εάν ερχόσουν προς τα δω εποχή Μαΐου, θα έβρισκες τους
 φράχτες
Πάλι λευκούς, στο Μάη, με γλύκα ηδυπαθή.
Το ίδιο θα ήταν κι όταν το ταξίδι τελειωνε,
Εάν ερχόσουν νύχτα σαν συντριμμένος βασιλιάς,
Εάν ερχόσουν μέρα αγνοώντας γιατί ήρθες,
Το ίδιο θα ήτανε, καθώς αφήνεις τον δρόμο τον ανώμαλο
Και στρίβεις πίσω απ' το χοιροστάσιο προς την μουντή την
 πρόσοψη
Και την ταφόπετρα. Και για ό,τι νόμισες πως ήρθες
Αυτό είναι μονάχα ένα κέλυφος, φλούδα νοήματος
Απ' όπου, σπάζοντάς το, βγαίνει ο σκοπός μονάχα όταν έχει
 εκκληρωθεί
Αν πράγματι έχει. Είτε δεν σκόπευες
Είτε ο σκοπός βρίσκεται πέρα από το τέλος που νόμιζες
Κι αλλάζει στην εκπλήρωσή του. Υπάρχουν άλλοι τόποι
Που και αυτοί αποτελούν τέλος του κόσμου, στα σαγόνια μερικοί της
θάλασσας,
Ή πάνω από μια λίμνη σκοτεινή, σε μία έρημο ή πόλη—
Όμως αυτός είναι ο πιο κοντά, σε τόπο και σε χρόνο,
Τώρα και στην Αγγλία.

 Εάν ερχόσουν προς τα δω,
Παίρνοντας όποιον δρόμο, αρχίζοντας απ' οπουδήποτε,
Όποιον καιρό ή όποια εποχή,
Θα ήταν πάντοτε το ίδιο: θα έπρεπε να έχεις αποβάλει
Αίσθηση και γνώση. Δεν βρίσκεσαι εδώ για ν' αποδείξεις

Instruct yourself, or inform curiosity
Or carry report. You are here to kneel
Where prayer has been valid. And prayer
 is more
Than an order of words, the conscious occupation
Of the praying mind, or the sound of the voice praying.
And what the dead had no speech for, when living,
They can tell you, being dead: the communication
Of the dead is tongued with fire beyond the language
 of the living.
Here, the intersection of the timeless moment
Is England and nowhere. Never and always.

II

Ash on an old man's sleeve
Is all the ash the burnt roses leave.
Dust in the air suspended
Marks the place where a story ended.
Dust inbreathed was a house—
The walls, the wainscot and the mouse,
The death of hope and despair,
 This is the death of air.

There are flood and drouth
Over the eyes and in the mouth,
Dead water and dead sand

Να μάθεις από σένα, ή από περιέργεια
Ή για να αναφέρεις. Βρίσκεσαι εδώ να γονατίσεις
Εδώ που η προσευχή κατίσχυσε. Και η προσευχή δεν είναι
 μόνο
Αράδα λέξεων, συνειδητή ασχολία,
Ο νους ο προσευχόμενος, ή ο ήχος προσευχόμενης φωνής.
Και εκείνο που οι νεκροί δεν είχανε φωνή, όσο ζούσαν,
Μπορούν να σου το πουν, όντας νεκροί: η επικοινωνία
Των νεκρών γίνεται με την πύρινή τους γλώσσα Πέρα από την
 γλώσσα των ζωντανών.
Εδώ η διασταύρωση της άχρονης στιγμής
Είναι η Αγγλία και το πουθενά. Ποτέ και πάντα.

II

Στάχτη επάνω στο μανίκι γέρου
Είναι όλη στάχτη απ' τα καμένα τριαντάφυλλα.
Σκόνη που αιωρείται στον αέρα
Σημαδεύει το μέρος όπου μια ιστορία τέλειωσε.
Σκόνη που εισπνεύσαμε ήτανε ένα σπίτι—
Ο τοίχος, το σοβατεπί και το ποντίκι,
Ο θάνατος ελπίδας και απελπισίας,
 Αυτός είναι ο θάνατος του αέρα.

Υπάρχει ξηρασία και πλημμύρα
Πάνω απ' τα μάτια και στο στόμα
Άμμος νεκρή νεκρό νερό

Contending for the upper hand.
The parched eviscerate soil
Gapes at the vanity of toil,
Laughs without mirth.
 This is the death of earth.

Water and fire succeed
The town, the pasture and the weed.
Water and fire deride
The sacrifice that we denied.
Water and fire shall rot
The marred foundations we forgot,
Of sanctuary and choir.
 This is the death of water and fire.

In the uncertain hour before the morning
 Near the ending of interminable night
 At the recurrent end of the unending
After the dark dove with the flickering tongue
 Had passed below the horizon
 of his homing
 While the dead leaves still rattled on like tin
Over the asphalt where no other sound was
 Between three districts whence the smoke arose
 I met one walking, loitering and hurried
As if blown towards me like the
 metal leaves
 Before the urban dawn wind unresisting.

Παλεύουν για το πάνω χέρι.
Ξεντερισμένο αποξεραμένο χώμα
Χάσκει στην ματαιότητα του μόχθου,
Γελάει δίχως κέφι
 Αυτός είναι ο θάνατος της γης.

Νερό και η φωτιά διαδέχονται
Την πόλη, τον βοσκότοπο, το αγριόχορτο.
Νερό και η φωτιά χλευάζουν
Τη θυσία που απαρνηθήκαμε.
Νερό και η φωτιά θ' αφήσουν να σαπίσουν
Τα χαλασμένα θεμέλια που ξεχάσαμε,
Της χορωδίας και του ιερού.
 Αυτός είναι ο θάνατος και του νερού και της φωτιάς.

Στην αβέβαιη ώρα πριν από το πρωί
 Κοντά στης νύχτας της ατέρμονης το τέλος
 Στο επανεμφανιζόμενο τέλος του ατέλειωτου
Όταν το περιστέρι το σκοτεινό με τη γλώσσα που τρεμοπαίζει
 Είχε περάσει κάτω απ' τον ορίζοντα επιστροφής στον
 περιστερέωνα του
 Ενώ ακόμη τα φύλλα τα νεκρά κουδούνιζαν σαν τσίγκινα
Πάνω στην άσφαλτο όπου κανένας άλλος ήχος δεν υπήρχε
 Ανάμεσα σε τρεις περιοχές απ' όπου ο καπνός ανέβαινε
 Συνάντησα κάποιον που βιάδιζε, χαζεύοντας και βιαστικά
Σαν να τον φύσαγε ο αέρας πάνω μου, όπως τα φύλλα τα
 μεταλλικά
 Δεν αντιστέκονται στον άνεμο τον πρωινό της πόλης

And as I fixed upon the down-turned face
That pointed scrutiny with which we challenge
The first-met stranger in the waning dusk
I caught the sudden look of some dead
master
Whom I had known, forgotten, half recalled
Both one and many; in the brown baked
features
The eyes of a familiar compound ghost
Both intimate and unidentifiable.
So I assumed a double part, and cried
And heard another's voice cry: 'What!
are you here?'
Although we were not. I was still the same,
Knowing myself yet being someone
other—
And he a face still forming; yet the words
sufficed
To compel the recognition they preceded.
And so, compliant to the common wind,
Too strange to each other for misunderstanding,
In concord at this intersection time
Of meeting nowhere, no before and after,
We trod the pavement in a dead patrol.
I said: 'The wonder that I feel is easy,
Yet ease is cause of wonder. Therefore speak:
I may not comprehend, may not remember.'
And he: 'I am not eager to rehearse

100

Και καθώς κάρφωσα στο γυρισμένο-κάτω πρόσωπο
Την αυστηρά εξεταστική ματιά με την οποία προκαλούμε
Αυτόν που πρωτοσυναντάμε σε προχωρημένο σούρουπο
Συνέλαβα την αναπάντεχη ματιά κάποιου νεκρού
δασκάλου
Που 'χα γνωρίσει, ξεχάσει, μισοθυμηθεί
Ενός, συγχρόνως και πολλών* στην καστανή ψημένη
φυσιογνωμία του
Στα μάτια ενός οικείου σύνθετου πνεύματος
Συγχρόνως φιλικού και άγνωστης ταυτότητας.
Έτσι ανέλαβα ρόλο διπλό και φώναξα
Κι άκουσα τη φωνή ενός άλλου να φωνάζει: «Τι! είσαι
εδώ;»
Παρότι δεν ήμασταν. Ήμουν ακόμη ο ίδιος,
Γνωρίζοντας τον εαυτό μου, ωστόσο όντας κάποιος
άλλος—
Κι εκείνος μια μορφή ακόμη σχηματιζόμενη* όμως οι
λέξεις που είχαν προηγηθεί
Ήτανε αρκετές να επιβάλουν την αναγνώριση.
Και έτσι, υπακούοντας στον ίδιο άνεμο,
Πολύ ξένοι ο ένας στον άλλον για παρεξήγηση,
Με συμφωνία σε αυτόν το χρόνο διασταύρωσης
Ν' ανταμωθούμε πουθενά, χωρίς πριν και μετά,
Βαδίσσαμε στο πεζοδρόμιο περίπολος νεκρή.
Είπα: «Ο θαυμασμός που αισθάνομαι είναι ήρεμος,
ωστόσο η ηρεμία είναι αιτία θαυμασμού. Μίλα λοιπόν:
Ίσως δεν καταλάβω, ίσως δεν θυμηθώ».
Κι αυτός: «Δεν είμαι πρόθυμος να επαναλάβω

My thoughts and theory which you have forgotten.
These things have served their purpose:
let them be.
So with your own, and pray they be forgiven
By others, as I pray you to forgive
Both bad and good. Last season's
fruit is eaten
And the fullfed beast shall kick the empty pail.
For last year's words belong to last
year's language
And next year's words await another
voice.
But, as the passage now presents no hindrance
To the spirit unappeased and peregrine
Between two worlds become much like
each other,
So I find words I never thought to speak
In streets I never thought I should revisit
When I left my body on a distant shore.
Since our concern was speech, and speech
impelled us
To purify the dialect of the tribe
And urge the mind to aftersight and
foresight,
Let me disclose the gifts reserved for age
To set a crown upon your
lifetime's effort.
First, the cold friction of expiring sense

120

Τη σκέψη και τη θεωρία μου που έχεις λησμονήσει.
Αυτά έχουν υπηρετήσει τον σκοπό τους: άσε τα όπως
είναι.
Όπως και τα δικά σου, και προσευχή σου να συγχωρεθούν
Από τους άλλους, όπως σε παρακαλώ να συγχωρήσεις
Και τα κακά και τα καλά. Της τελευταίας καλλιέργειας τα
γεννήματα φαγώθηκαν
Και το χορτάτο κτήνος θα κλωτσήσει τον κενό κουβά.
Γιατί οι λέξεις της περσινής χρονιάς ανήκουνε στη
γλώσσα της περσινής χρονιάς
Και οι λέξεις της επόμενης χρονιάς βρίσκονται σε
αναμονή άλλης φωνής.
Αλλά καθώς το πέραςμα δεν παρουσιάζει τώρα εμπόδιο
Στο πνεύμα το περιπλανώμενο και ακατασίγαστο
Ανάμεσα σε δύο κόσμους που ο ένας όλο γίνεται όμοιος
με τον άλλον,
Επιλέγω λέξεις που ποτέ δεν σκέφτηκα να πω
Σε δρόμους που ποτέ δεν σκέφτηκα να ξαναπάω
Σαν άφησα το σώμα μου σε μία μακρινή ακτή.
Αφού το ενδιαφέρον μας ήταν η ομιλία, και η ομιλία μας
ανάγκασε
Να εξαγνίσουμε της φυλής τη διάλεκτο
Και να ωθήσαμε τη σκέψη μας σε πρόβλεψη κι
απροβλεψία,
Ας φανερώσω κάθε δώρο που προορίζεται για τα γεράματα
Να στεφανώσω την προσπάθεια της ζωής σου
ολόκληρης.
Πρώτον, η κρύα προστριβή της αίσθησης που εκπνέει

Without enchantment, offering no promise
But bitter tastelessness of shadow
fruit
As body and soul begin to fall asunder.
Second, the conscious impotence of rage
At human folly, and the laceration
Of laughter at what ceases to amuse.
And last, the rending pain of re-enactment
Of all that you have done, and been; the shame
Of motives late revealed, and the awareness
Of things ill done and done to others' harm
Which once you took for exercise of virtue.
Then fools' approval stings, and honour
stains.
From wrong to wrong the exasperated spirit
Proceeds, unless restored by that refining
fire
Where you must move in measure, like a dancer.'
The day was breaking. In the disfigured street
He left me, with a kind of valediction,
And faded on the blowing of the horn.

140

III

There are three conditions which often look alike
Yet differ completely, flourish in the same hedgerow:
Attachment to self and to things and to persons, detachment

Χωρίς μαγεία, μη προσφέροντας υπόσχεση
Μονάχα την πικρή έλλειψη γευστικότητας του καρπού
της σκιάς
Καθώς ψυχή και σώμα αρχίζουν να χωρίζουν.
Δεύτερον, η συνειδητή ανικανότητα οργής
Για την ανθρώπινη αφροσύνη, και το τραυματικό
ξέσπασμα γέλιου για ό,τι πια δεν διασκεδάζει.
Και τέλος, ο πόνος ο σπαρακτικός της επαν-αναπαράστασης
Όλων αυτών που έκανες και υπήρξες* η ντροπή
για κίνητρα που αποκαλύφθηκαν αργά και η επίγνωση
Κακών πραγμάτων που έγιναν, και έγιναν εις βάρος άλλων
που κάποτε τα θεωρούσες άσκηση αρετής.
Τότε, η επικρότηση ανόητων κεντρίζει και η τιμή
λεκιάζει.
Από λάθος σε λάθος το εξοργισμένο πνεύμα προχωρεί,
εκτός εάν αποκατασταθεί από εκείνη την καθαρτήρια
φωτιά
όπου πρέπει να κινείσαι προσέχοντας, σαν χορευτής.»
Ξημέρωνε. Στον παραμορφωμένο δρόμο
με άφησε, κάπως αποχαιρετώντας με,
Και χάθηκε στο άκουσμα του κόρνου.

III

Υπάρχουνε τρεις καταστάσεις που συχνά φαίνονται όμοιες
Που όμως διαφέρουν εντελώς, ανθούν στον ίδιο φράχτη:
Σύνδεση με τον εαυτό, τα πράγματα, τα πρόσωπα, αποσύνδεση

From self and from things and from persons; and, growing between
them, indifference

Which resembles the others as death resembles life,
Being between two lives—unflowering, between
The live and the dead nettle. This is the use
of memory:

For liberation—not less of love but expanding
Of love beyond desire, and so liberation
From the future as well as the past. Thus,
love of a country

Begins as attachment to our own field of action
And comes to find that action of little importance
Though never indifferent. History may be servitude,
History may be freedom. See, now they vanish,
The faces and places, with the self which, as it could,
loved them,

To become renewed, transfigured, in another pattern.
Sin is Behovely, but
All shall be well, and
All manner of thing shall be well.

If I think, again, of this place,
And of people, not wholly commendable,
Of no immediate kin or kindness,
But of some peculiar genius,
All touched by a common genius,
United in the strife which divided them;
If I think of a king at nightfall,
Of three men, and more, on the scaffold

160

Απ' τον εαυτό, τα πράγματα, τα πρόσωπα· και μεγαλώνοντας
ανάμεσά σ' αυτά, αδιαφορία

Που μοιάζει με τις άλλες όπως ο θάνατος με την ζωή,
Όντας ανάμεσα σε δυο ζωές - ανάνθιστη, ανάμεσα
Στην ζωντανή και την νεκρή τσουκνίδα.

Αυτή είναι η χρησιμότητα της μνήμης:
Γι' απελευθέρωση - όχι λιγότερη αγάπη αλλά επέκτασή της
Πέρα απ' την επιθυμία, και συνεπώς απελευθέρωση
Από το μέλλον όπως και απ' το παρελθόν. Έτσι η αγάπη της
πατρίδας

Αρχίζει ως σύνδεση στο δικό μας πεδίο δράσης
Και έρχεται να βρει αυτή της λίγης σημασίας δράση
την όχι και αδιάφορη. Η Ιστορία μπορεί να είναι υποτέλεια,
Η Ιστορία μπορεί να είναι ελευθερία. Κοίταξε, τώρα χάνονται,
Τα πρόσωπα και οι τόποι, μαζί κι ο εαυτός, που, όσο μπόρεσε
τ' αγάπησε,

Για ν' ανανεωθούν, να μεταμορφωθούν σε ένα άλλο σχέδιο.
Η αμαρτία είναι Αναγκαία, αλλά

Όλα θα παν καλά, και
Κάθε είδους πράγμα θα πάει καλά.

Αν, πάλι, σκέφτομαι αυτόν τον τόπο
Και ανθρώπους, όχι εντελώς αξιέπαινους,
Χωρίς συγγένεια άμεση ή καλοσύνη,

Όλους που έχουνε κοινή διάνοια,
Μα κάποιους όμως με ασυνήθιστη διάνοια,
Ενωμένους στον αγώνα που τους χώρισε·
Αν σκέφτομαι έναν βασιλιά το βράδιασμα,
Τρεις άντρες, και ακόμη πιο πολλούς, επάνω στο ικρίωμα

And a few who died forgotten
In other places, here and abroad,
And of one who died blind and quiet
Why should we celebrate
These dead men more than
the dying?
It is not to ring the bell backward
Nor is it an incantation
To summon the spectre of a Rose.
We cannot revive old factions
We cannot restore old policies
Or follow an antique drum.
These men, and those who opposed them
And those whom they opposed
Accept the constitution of silence
And are folded in a single party.
Whatever we inherit from the fortunate
We have taken from the defeated
What they had to leave us—a symbol:
A symbol perfected in death.
And all shall be well and
All manner of thing shall be well
By the purification of the motive
In the ground of our beseeching.

IV

The dove descending breaks the air

180

200

Και μερικούς που πέθαναν λησμονημένοι
Σε άλλους τόπους, εδώ και σ' άλλες χώρες,
Κι έναν που πέθανε τυφλός αλλά γαλήνιος,
Γιατί θα πρέπει να τιμούμε
Αυτούς τους πεθαμένους πιο πολύ από εκείνους που
πεθαίνουν;
Δεν πρέπει να χτυπάμε την καμπάνα αναδρομικά
Μήτε είναι ξόρκι
Το να καλείς το φάντασμα ενός Ρόδου.
Δεν μπορούμε να αναβιώσουμε παλιές φατρίες
Δεν μπορούμε να επανορθώσουμε παλιές πολιτικές
Ή να ακολουθούμε ένα αρχαίο τύμπανο.
Αυτοί οι άνθρωποι, κι εκείνοι που τους αντιστάθηκαν
και εκείνοι που αντιστάθηκαν σ' αυτούς
Αποδέχονται την συμφωνία σιωπής
Και συμπύσσονται μόνο σε ένα κόμμα.
Ό,τι κληρονομούμε απ' τον τυχερούς
το πήραμε απ' τους νικημένους
Ό,τι είχαμε να μας αφήσουν –ένα σύμβολο:
Ένα σύμβολο διαμορφωμένο τέλεια στον θάνατο.
Κι όλα θα πάν καλά
Το κάθε είδους πράγμα θα πάει καλά
Από τον εξαγνισμό κινήτρου
Στο έδαφος της ικεσίας μας.

IV

Το περιστέρι σχίζει τον αέρα κατεβαίνοντας

With flame of incandescent terror
Of which the tongues declare
The one discharge from sin and error.
The only hope, or else despair
Lies in the choice of pyre or pyre—
To be redeemed from fire by fire.

Who then devised the torment? Love.
Love is the unfamiliar Name
Behind the hands that wove
The intolerable shirt of flame
Which human power cannot remove.
We only live, only suspire
Consumed by either fire or fire.

V

What we call the beginning is often the end
And to make an end is to make a beginning.
The end is where we start from. And every phrase
And sentence that is right (where every word
is at home,
Taking its place to support the others,
The word neither diffident nor ostentatious,
An easy commerce of the old and the new,
The common word exact without vulgarity,
The formal word precise but not pedantic,

220

Με φλόγα πυρωμένου τρόμου
Που οι γλώσσα της δηλώνουν
Την μόνη αποφόρτιση από αμαρτία και λάθος.
Η μόνο ελπίδα, ή αλλιώς απελπισία
Μένει στο να επιλέξεις πυρά ή πυρά—
Να λυτρωθείς απ' τη φωτιά. δια της φωτιάς

Ποιος λοιπόν εμπνεύστηκε το μαρτύριο; Αγάπη.
Αγάπη είναι το άγνωστο όνομα
Πίσω από τα χέρια που ύφαναν
Το αφόρητο πουκάμισο της φλόγας
Που η δύναμη η ανθρώπινη αδυνατεί να αφαιρέσει.
Μονάχα ζούμε, μονάχα αναστενάζουμε
Αναλωμένοι από φωτιά ή φωτιά.

V

Ό,τι ονομάζουμε αρχή είναι συχνά το τέλος
Το να σχεδιάζεις ένα τέλος είναι το να σχεδιάζεις μιαν αρχή.
Από το τέλος ξεκινάμε. Και κάθε φράση
Και πρόταση που είναι ορθή (όπου κάθε λέξη βρίσκεται στον
τόπο της,
Παίρνοντας θέση να υποστηρίξει τις υπόλοιπες,
Η λέξη ούτε άτολμη ούτε φανταχτερή,
Μια σχέση εύκολου εμπορίου καινούργιου και παλιού,
Η λέξη η κοινή ακριβής όχι χυδαία,
Η λέξη η τυπική ορθή όχι σχολαστική

The complete consort dancing together)
Every phrase and every sentence is an end and a beginning,
Every poem an epitaph. And any action
Is a step to the block, to the fire, down
the sea's throat
Or to an illegible stone: and that is where
we start.
We die with the dying:
See, they depart, and we go with them.
We are born with the dead:
See, they return, and bring us with them.
The moment of the rose and the moment of the yew-tree
Are of equal duration. A people without history
Is not redeemed from time, for history is a pattern
Of timeless moments. So, while the light fails
On a winter's afternoon, in a secluded chapel
History is now and England.

With the drawing of this Love and the voice of this
Calling

We shall not cease from exploration
And the end of all our exploring
Will be to arrive where we started
And know the place for the first time.
Through the unknown, remembered gate
When the last of earth left to discover
Is that which was the beginning;

240

Ο τέλειος σύντροφος χορεύοντας μαζί)
Η κάθε φράση κάθε πρόταση είναι ένα τέλος και μια αρχή,
Το κάθε ποίημα ένας επιτάφιος. Και όποια πράξη
Ένα βήμα προς το φράγμα, τη φωτιά, βαθιά στον λάρυγγα της
θάλασσας
Ή προς μια πέτρα δυσανάγνωστη: κι είναι εκεί απ' όπου
ξεκινάμε.
Πεθαίνουμε μ' εκείνους που πεθαίνουν:
Κοίταξε, αναχωρούν κι εμείς πηγαίνουμε μαζί τους
Γεννιόμαστε με τους νεκρούς:
Κοίταξε, επιστρέφουν, και μας φέρνουν μαζί τους.
Η στιγμή του ρόδου και η στιγμή του σμίλακα
Έχουν ίση διάρκεια. Όποιον λαό δεν έχει ιστορία
Δεν θα λυτρώσει ο χρόνος, γιατί η ιστορία είναι σχέδιο
Άχρονων στιγμών. Έτσι, καθώς σβήνει αργά το φως Απόγευμα
χειμώνα, σε ένα παρεκκλήσι απόμερο
Ιστορία είναι το τώρα και η Αγγλία.

Με την έλξη ετούτης της Αγάπης και την φωνή ετούτου του
Καλέσματος.

Δεν θα σταματήσουμε ποτέ να εξερευνούμε
Και το τέλος τής όλης εξερεύνησής μας
θα 'ναι να φτάσουμε εκεί απ' όπου ξεκινήσαμε
Και να πρωτογνωρίσουμε το μέρος.
Μέσα από την άγνωστη, γνωστή στη μνήμη, πύλη
Όταν το τελευταίο κομμάτι γης που έμενε ν' ανακαλύψουμε
Είναι αυτό που ήταν η αρχή*

At the source of the longest river
The voice of the hidden waterfall
And the children in the apple-tree
Not known, because not looked for
But heard, half-heard, in the stillness
Between two waves of the sea.
Quick now, here, now, always—
A condition of complete simplicity
(Costing not less than everything)
And all shall be well and
All manner of thing shall be well
When the tongues of flame are in-folded
Into the crowned knot of fire
And the fire and the rose are one.

Στην πηγή του μέγιστου σε μήκος ποταμού
Η φωνή απ' τον κρυμμένο καταρράκτη
και τα παιδιά επάνω στη μιλιά
αφού κανείς δεν τ' αναζήτησε, άγνωστα,
Αλλά τ' ακούσαμε, τα μισακούσαμε, μέσα στην ησυχία
ανάμεσα σε δύο κύματα της θάλασσας.
Γρήγορα τώρα, εδώ, τώρα, πάντοτε—
Μία συνθήκη απόλυτης απλότητας
(Κόστος όχι λιγότερο απ' οτιδήποτε)
Κι όλα θα παν καλά και
Και κάθε είδους πράγμα θα πάει καλά
Όταν οι γλώσσες απ' τις φλόγες θα διπλώσουν
Σ' ένα στεφανωμένο κόμπο φωτιάς
Και ρόδο και φωτιά γίνουνε ένα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πλησίασα περισσότερο τον Έλιοτ όταν το 1960, βρισκόμενος στο εξωτερικό και ψάχνοντας σε ένα δισκοπωλείο δίσκους μοντέρνων συνθετών κλασικής μουσικής, έπεσα πάνω σε δύο δίσκους της Columbia με το *Murder in the Cathedral* –το οποίο αργότερα «εφόνευσε» ο Σεφέρης μεταφράζοντάς το ως «Φονικό στην εκκλησιά», σαν να επρόκειτο για κτηματικές διαφορές χωρικών, που τις έλυσαν στην Εκκλησιά του χωριού τους. Στους δίσκους, το έργο παιζόταν από σεξπηρικούς ηθοποιούς, με τον γνωστό τότε Robert Donat στο ρόλο του Αρχιεπισκόπου Thomas Beket. Όταν γύρισα πίσω, γοητευμένος από την απαγγελία των ηθοποιών του έργου, στρώθηκα στη δουλειά. Τότε ο Έλιοτ ήταν ελάχιστα γνωστός σ'εμάς, ξενόγλωσσα βιβλία σχετικά με το έργο του δεν υπήρχαν, στην βιβλιοθήκη μου υπήρχε μόνο μια έκδοση της *Edition du Seuil* του 1947 με μεταφράσεις στα γαλλικά ποιημάτων της περιόδου 1910-1930. Παράγγειλα λοιπόν στον τότε Ελευθερουδάκη, και μου έφερε τα κυριότερα έργα του καθώς και μερικά βιβλία κριτικής για αυτά. Έτσι άρχισαν, συγχρόνως με τα δικά μου κείμενα, να μεταφράζω. Το 1964 τύπωσα μερικά από τα ποιήματα της περιόδου 1910-1950 στο βιβλίο μου «*Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΩΝ ΤΕΦΡΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ*». Η δικτατορία με βρήκε να έχω σχεδόν τελειώσει το *BURNT NORTON*, και καθ' όλη την επταετή διάρκειά της στάθηκε αδύνατον να συνεχίσω όχι μόνο τη μετάφραση, αλλά και την επεξεργασία δικών μου έργων που είχα σχεδιάσει. Έγραψα μόνο τρία αντιδικτατορικά ποιήματα, που δημοσιεύτηκαν αργότερα στα *NEA KEIMENA 2* του 1971 (τον *ΗΘΟΠΟΙΟ* που δημοσιεύτηκε στα *18 KEIMENA* τον είχα γράψει πριν από την Δικτατορία) και πολλά

αντιδικτατορικά κείμενα που δημοσιεύτηκαν στα Περιοδικά Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ. Μετά την απελευθέρωση, προσπαθώντας να αναπληρώσω τα χαμένα επτά χρόνια, με τις νέες εμπειρίες, απορίες και προβληματισμούς, ρίχτηκα στα δικά μου κείμενα ξεχνώντας τον Έλιοτ. Πριν από περίπου ένα χρόνο, όντας πια στο τέλος της ζωής μου και ταχτοποιώντας το αρχείο μου για να το αφήσω στον γιό μου, βρήκα το μισοτελειωμένο BURNT NORTON. Διαβάζοντάς το αναζωπυρώθηκε το ενδιαφέρον μου για τα Τέσσερα Κουαρτέτα, και παρότι η εποχή μας σήμερα, μετά την τηλεόραση και την εν γένει έξαρση της τεχνολογίας, έχει εκτοξευθεί έναν αιώνα μετά την εποχή του Έλιοτ, τελείωσα την μετάφραση ολόκληρου του έργου.

Δεν αισθάνομαι την ανάγκη την ανάγκη να αναλώσω μέρος του λίγου χρόνου που μου απομένει, γράφοντας μian Εισαγωγή. Υπάρχει πληθώρα βιβλίων στα οποία η ανάλυση των έργων του Έλιοτ έχει εξαντληθεί. Εσχάτως και στο Διαδίκτυο. Περιορίζομαι λοιπόν, σε λίγες, τεχνικού είδους, παρατηρήσεις, χωρίς πάλι να είμαι βέβαιος ότι και αυτές δεν έχουν κάπου διατυπωθεί.

Για την μετάφραση χρησιμοποίησα την έκδοση Faber and Faber 1959, που είχα και στις μεταφράσεις του 1964.

BURNT NORTON.

- 1 I, Στίχος 43: Το ηχηρό σάλπισμα human kind cannot bear very much reality με τις δύο πρώτες λέξεις ασύνδετες, αφήνει ένα όχι ευχάριστο, από άποψη Λογικής, πόρισμα. Ότι ένα άλλο kind of

creature, που δεν απομένει παρά να είναι το ζώο, can bear very much reality. Αυτό δεν θα συνέβαινε αν, αντί του human kind, είχε χρησιμοποιηθεί η λέξη humanity, ή καλύτερα, mankind που συνηχεί με το human kind;

Η υπόθεση θυμίζει και το δικό μας σολωμικό ποίημα για την καταστροφή των Ψαρών

Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη
περπατώντας η Δόξα μονάχη
μελετά τα λαμπρά παλικάρια
και στην κόμη στεφάνι φορεί
γιναμένο από λίγα χορτάρια
που είχαν μείνει στην έρημη γη.
(Ανθολογία Η.Ν.Αποστολίδη 1963)

Όμως, είναι τα «λαμπρά παλικάρια» που πρέπει να στεφανωθούν και όχι η ίδια η Δόξα. Γι' αυτό, ο 4^{ος} και ο 5^{ος} στίχος θα έπρεπε να γραφτούν

και στα χέρια στεφάνια κρατεί
γεναμένα από λίγα χορτάρια

Αλλά στους μεγάλους, κάποια μικρά ολισθήματα θα πρέπει να συγχωρούνται.

- 2 IV, Στίχος 1: Και εδώ όπως και σε κάποια άλλα σημεία, αντικαθιστώ τον παρακαείμενο με αόριστο για να σώσω την ποίηση. Υποπτεύομαι ότι για τον ίδιο λόγο και ο Έλιοτ χρησιμοποίησε παρακαείμενο.

EAST COKER:

- 1 I, Στίχος 13: Γιατί χρησιμοποίησε την λέξη *arras* (τάπητας τοίχου) και όχι *tapestry* (ταπετσαρία); Μήπως γιατί η ταπετσαρία μπορεί να είναι και από χαρτί;
- 2 I, Στίχος 12: *Wainscot* είναι η ξυλεπένδυση. Επειδή ο αρουραίος δεν μπορεί να «καλύψει» παρά μόνο στο κάτω μέρος της ξυλεπένδυσης που είναι το σοβατεπί της (*skirting board*) προτίμησα, παρανομώντας, να γίνω πιο συγκεκριμένος.
- 3 III, Στίχος 118: Η λέξη *tube* λέγεται μόνο για το μετρό του Λονδίνου, αλλά ο ποιητής δεν εννοεί μόνο αυτό. Μια ακόμη παραχώρηση στο μέτρο. Και εμείς παλαιότερα λέγαμε «Θα πάω με τον ηλεκτρικό» εννοώντας το τραίνο Πειραιάς-Κηφισιά το οποίο σε αντίθεση με τα άλλα τραίνα ήταν ηλεκτροκίνητο.
- 4 III, Στίχος 121: Το πρώτο ζητούμενο σε ένα ποίημα είναι το μέτρο και ο ρυθμός. Το περιεχόμενο (που μπορεί να διατυπωθεί και σε δοκίμιο) έπεται. Αυτός ο στίχος είναι ο δυνατότερος και στα δύο. Στην ελληνική απόδοση η καταστροφή του μέτρου στο τέλος του στίχου είναι αναπόφευκτη ακόμη και με διπλή άρνηση (*δεν έχει τίποτα να φοβηθεί*) που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι απαραίτητη (π.χ. *κανείς δεν είπε τίποτα*). Η προτελευταία λέξη πρέπει να τονίζεται στην παραλήγουσα. Στην αρχαία μας γλώσσα, όπως και στην αγγλική, διπλή άρνηση δεν υπάρχει (*ουδείς είπε ότι, nobody said that*). Στην νεότερή μας γλώσσα (όπως και στην γαλλική που μας επηρέασε) υπάρχει και ανθεί. Στις μεταφράσεις μου και αρχαίων ποιημάτων έχω ως κανόνα να μην

προσθέτω λέξεις, φράσεις, ή στίχους. Εδώ μου είναι αδύνατον να τηρήσω αυτό τον κανόνα. Είχα να επιλέξω μία από δύο λύσεις, προκειμένου να σώσω την ποίηση: ή να προσθέσω μία λέξη που δεν υπάρχει στο κείμενο

*Αφήνοντας μόνο τον τρόπο που αυξάνει γιατί δεν έχει τίποτα
απολύτως να σκεφτεί*

ή, να αντικαταστήσω το nothing με something

*Αφήνοντας μόνο τον τρόπο που αυξάνει γιατί δεν έχει κάτι να
σκεφτεί*

Ταλαντευόμενος μια νύχτα ανάμεσα στις δυο (έφτασα και στη σκέψη να περιορίσω την μετάφρασή μου μόνο στο BURNT NORTON), επέλεξα την δεύτερη γιατί η λέξη *τίποτα* υπάρχει στον επόμενο στίχο.

THE DRY SALVAGES

- 1 I, Στίχος 30: Από τον κίνδυνο καταστροφής του στίχου με περιγραφική απόδοση της λέξης *rote*, με απάλλαξε η γαλλική μετάφραση *va-et-vient*, την οποία και δανείστηκα.
- 2 II, Στίχος 75: Εφόσον «οι ρηχές ακτές» είναι *unchanging*, δεν είναι και *erosionless*;
- 3 II, Στίχος 121: Η λέξη *navigable* είναι επίθετο που χαρακτηρίζει την ικανότητα σκαφών για πλεύση και όχι τον καιρό ή. Είμαι όμως υποχρεωμένος να ακολουθήσω το κείμενο.
- 4 V, Στίχος 188: Κατά την χειρομαντεία εξετάζονται οι γραμμές της παλάμης, όχι οι ρυτίδες

LITTLE GIDDING

- 1 I, Στίχοι 50-51: Επειδή η γλώσσα του στόματος (tongue) είναι διαφορετική από την ομιλούμενη γλώσσα (language) η ακριβής απόδοση του διστίχου είναι αδύνατη.
- 2 II, Στίχος 59: Για το «σοβατεπί» δεξ πιο πάνω EAST COKER, 2.
- 3 II, Στίχος 123: Το So στην αρχή του στίχου, δεν χρειάζεται εφόσον στην αρχή της πρότασης (τρεις στίχους πιο πάνω) υπάρχει το But.
- 4 II, Στίχος 136: Στο Human folly η λέξη Human είναι περιττή εφόσον μόνο ο άνθρωπος μπορεί να είναι folly.
- 5 III, Στίχοι 167- 168: Και μπορεί η Τζουλιάννα του Νόριτς να οραματίστηκε τον Ιησού να της λέει: “It behoved that there should be sin but all shall be well, and all shall be well, and all shall be well, and all manner of thing shall be well” αλλά το ερώτημα είναι αν τα λεγόμενα σε αυτούς τους Στίχους (που επαναλαμβάνονται και στους 196-197 και V, 255-256) ο ίδιος ο Έλιοτ, ως μέλος του human kind, τους αποδέχεται.

Όπου σε ένα ποίημα εισέρχονται με αξιώσεις, κοινωνικές περιγραφές, (E.C. στίχ. 104-108), δοκιμιακές αναλύσεις (D.S. στίχ. 90-98), μακρές παρενθέσεις με διευκρινίσεις (D.S. στίχ. 105-107), γνωστές πρακτικές μαντείας (D.S. στίχ. 184-194), η ποίηση αποσείρεται

